

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Tractatvs De Irregvlaritate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

TRACTATUS
DE
IRREGULARITATE,
DISPUTATIO PRIMA.
De Irregularitate in communi.

DIFFICULTAS I.

Quid sit Irregularitas.

REGULARITAS est impedimentum, quo quis ad Ecclesiasticos Ordines promoueri, & iam promotus, in eis administrare tamquam inhabilis prohibetur, Iure canonico introducendum. Vbi nomine Ordinum etiam comprehenditur prima tonsura, ut propter principium & dispositio ad illos. In qua definitione Doctores te ipsa conueniunt, quatuor non ab omnibus tradatur eisdem verbis, & nonnullis absque necessitate ei addatur, ex defectu, vel ex delicto pronemens.

Pro cuius tamen explicatione supponendum est, irregularitatem ab excommunicatione maiore, suspensione, & depositione, cum quibus habet maiorem similitudinem, quam cum alijs, distinguiri in aliquibus. Ab excommunicatione & suspensione Primo, quod haec sunt censurae, quia sunt penae; irregularitas vero non est censura, quia non est pena, adhuc ea quae contrahitur ex delicto; quia non fertur in punitionem delicti, sed ad euitandam indecentiam, quae esset in eo quod persona, que tale commisit crimen, suscipiat Ordines, aut iam susceptos exercat. Secundo, quod excommunicatione & suspensiō possunt ferri a Iure & ab homine, irregularitas vero tantum a Iure, & non ab homine (ubintellige inferiore) quia a Papa ferri posset. Tertio distinguitur ab excommunicatione maiori, quod haec pluribus priuat quam irregularitas, ut patet, & eis quibus etiam priuat irregularitas, priuat alio modo, quia eis priuat ut sunt communia alijs fidelibus, & non irregularitas: & a suspensiō distinguitur, quia haec non priuat nisi vsl; irregularitas vero etiam quasi priuat capacitate & potestate, habendo & tractando personam quasi inhabilem & ineptam.

Deinde differt a depositione Primo, quod haec non infertur a Iure, sed ab homine, irregularitas vero non ab homine, sed a Iure. Secundo, quod depositio saltem directe non inhabitat, aut quasi inhabitat ad susceptionem Ordinum, sed ad vslum susceptorum. Tertio, quod depositio non fertur ad euitandam indecentiam, sicut fertur irregularitas, sed ad euitandum damnum commune futurum ex vsl Ordinum a persona deposita.

Hoc ergo supposito, in dicta definitione irregularitatis pro genere ponitur impedimentum, in quo irregularitas conuenit cum alijs: & pro difference ponuntur reliqua particularia, quia per ea particulias, quo quis ad Ecclesiasticos Ordines promoueri, & iam promotus, in eis administrare tamquam inhabilis prohibetur, distinguitur particularia ab alijs impedimentis, quia alia pluribus anterioribus priuant quam irregularitas: & specialiter ab excommunicatione, suspensione, & merito, quia his non prohibetur quis quasi inhabilis & ineptus, bene tamen irregularitate. Et per ea particularia, Iure canonico introductum, etiam differit ab omnibus alijs impedimentis, quia omnia alia possunt ab homine ferri, & aliqua ab homine; irregularitas vero a solo Iure: & per ea etiam differt ab impedimento, quo feminis & non baptizati prohibentur, immo inhabiles sunt Ordines suscipiendos, quia istud est Iure diano introductum.

DIFFICULTAS II.

Quotuplex sit Irregularitas.

Irregularitas (qua non aliter dicitur & amplius significatur quam ex causa ob quam ferri) altera est qua oritur ex delicto, & altera qua oritur ex delicto: & quilibet ex his in plures alias dividuntur. Quia qua oritur ex delicto, subdividuntur in varias irregularitates, que ex varijs delictis oriuntur: & qua oritur ex delicto, etiam subdividuntur in alias, que oriuntur ex varijs delictis, de quibus omnibus postea seorsim dicemus.

Est tamen difficultas Primo, An irregularitas, qua oritur ex delicto, v.g. ex vsl Ordinum in suspensiō, incurritur ob delictum internum, & ob intentionem vtiendi Ordinibus in statu suspensionis.

Glossa ultima in cap. *Pernicacie*, de Penitentia, diff. 1. & alij pauci Iuristae partem affirmant, quia Pontifices aliquando concessum privilegium dispensandi in irregularitate merito, que non potest esse alia quam qua oritur ex delicto merito interno.

Suarez vero disp. 40. sect. 3. Sayrus lib. 6. cap. 1. Egidius disp. 18. dub. 2. & communiter Doctores quae partem negatiū tradunt, & merito: quia delictum eto nullum est Ius Ecclesiasticum, quo irregularitas fertur ob delictum aut actum internum, immo nec esse potest, quia actus internus non habet

iacet iudicio Ecclesiæ: imò, vt aduertunt Suarez & Egidius, non oritur nisi ex delicto exteriori consummato, v. g. irregularitas quæ oritur ex delicto homicidij, nō incurrit ob vulnerationem, quamvis sufficiet ad mortem, nisi re ipsa eueniat mors & quoque eueniat, quia usque ad illum, quamvis miraculosè impediatur, non est verè homicidium, ob quod tantum hac irregularitas fertur.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, Si tale priuilegium fuit concessum, nomine irregularitatis mentalis tantum intelligi omnino occultam, id est ortam ex defectu aut ex delicto omnino occulto.

Secundò est difficultas, An irregularitas quæ oritur ex delicto, incurrit ob delictum exterioris, quando est adeò occultum vt probari non possit.

Glossa.
Castro.

Nauearius.
Suarez.
Egidius.

Glossa in cap. vlt. de Temporibus ordinat. & Castro lib. 1. de Legi penal, cap. vlt. partem negatiuam tenuit; quia in dicto cap. vlt. de Temporibus ordinat dicitur, periuros, adulteros, & falsos testes posse Sacris initiari, & eis fungi, quamdiu crimen manet occultum.

Nauearius verò cap. 27. num. 294. Suarez & Egidius vbi suprà, & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia id supponit in Tridentino sicc. 24. cap. 6. de Reformatione, dum concedit Episcopis facultatem dispensandi in irregularitatibus prouenientibus ex delicto occulto, excepta ea quæ prouenit ex homicidio voluntario, quod etiam ratione constat, quia ex una parte delictum exteriori, quamvis occultum, & non probabile in iudicio, defectu testium, quantum est ex se, subiaci iudicio Ecclesiæ: & vt irregularitas infligitur, nō est necessaria probatio, quia iure ipso fertur & infligitur: & ex altera parte irregularitates, quæ fertur ob delictum absolvè, fertur ob delictum quod absolvè est tali, quamvis sit occultum, & in iudicio probari non possit.

In dicto autem cap. vlt. pro aduersariis adducto tantum est sermo de irregularitate lata ob infamiam annexam dictis criminibus (non ob ipsa delicta secundum se) quæ non est in delictis occultis.

Tertiò est difficultas, An irregularitas quæ oritur ex delicto, incurrit ob delictum tantum veniale.

8 Supponimus, de facto nullam esse latam irregularitatem ob delictum ex suo obiecto & materia veniale.

Est ergo difficultas, An, quæ lata est ob delictum ex obiecto mortale (vt ob homicidium) quando ex defectu perfectæ deliberationis, aut aliter exculpat à culpa mortali, & tantum remanet veniale, incurrit ob illud.

Caietanus.
Armillas.
Corduba.

Caietanus 2. 2. quæst. 64. art. 8. Armilla v. Irregularitas. num. 14. Couarruas & Corduba partem affirmatiuam tenuit, quia excommunicatio minor, quæ non tantum priuat susceptione Ordinum, sed etiam aliorum Sacramentorum, incurrit ob peccatum tantum veniale, ergo etiam irregularitas, quæ tantum priuat susceptione Ordinum & corum exercitio.

Nauearius.
Suarez.
Egidius.
Vasquez.

Nauearius cap. 27. num. 252. Suarez & Egidius vbi suprà, & Valquez 1. 2. disp. 158. cap. 5. partem negatiuam tradunt, & merito: quia irregularitas

est quoddam grauissimum malum, vt pote priuans magno bono, & in perpetuum, absque spe restitutionis; ergo non est censenda ferri, nisi aut ob grauem defectum, aut grauem culpam, quod etiam, vt contra nonnullos aduertunt Suarez & Egidius, est verum quando fertur à Papa.

Ad rationem verò aduersariorum respondemus, quod quamvis excommunicatio minor priuet maiori bono quæ irregularitas, non tamen est graue malum sicut est irregularitas; quia facilime tollitur, & quando excommunicatus vult, non verò irregularitas.

DIFFICULTAS III.

Vtrum in dubio Iuris Irregularitatis censendus sit quis irregularis.

7 Q Vod querimus est, An qui dubius est an Iure sit alieui delicto quod commisit, aut defectu quem habet, annexa irregularitas, censendus sit irregularis.

Certum est, ob nullum delictum aut defectum cui in Iure non sit expressè annexa irregularitas, incurrit irregularitatem, vt dicitur in cap. Is qui. 18. de Sententia excommunicat. in 6. est enim rationi consonum, vt penalis Iure lata pro uno casu, non extendatur ad alium ob aliquam similitudinem: odia enim sunt restringenda.

Est tamen difficultas, An quando est dubium, & purum, absque probabili iudicio, an alicui delicto aut defectu sit Iure expressè annexa irregularitas, qui sic est dubius, censeri debeat irregularis, & legerere vt talem. Addidimus, quando est dubium, & purum, absque probabili iudicio, quia quando probabilitate seu prudenter iudicatur non est annexa irregularitatem, quamvis etiam sit probabile iudicium proposita parte, potest quis legerere vt non irregularem, iuxta communem & generalem doctrinam in Tractatu de Conscientia.

Circa hanc ergo difficultatem conueniunt Doctores, in dicto puro dubio ante factam prudenter diligentiam ad illud superandum, eum qui sit est dubius, teneri se gerere, vt irregulariter ad eum effectum, vt abstineat ab omni eo quod irregularitate prohibitum est: quia ante eam diligentiam temere se exponet periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis.

9 Punctum ergo difficultatis in eo est, An si post factam prudentem diligentiam maneat purum dubium (quod raro euenit) teneatur quis se gerere vt irregulariter, ad dictum effectum.

Suarez disp. 40. sect. 5. Auila disp. 2. dub. 5. & Egidius disp. 18. docent non teneri, quia in dubio melior est conditio possidentis, vt defumitur ex regula Iuris 6. in 6. ille autem possidit libertatem ab irregularitate, ergo non est censendus irregularis.

Burgalio de Irregularitate par. 1. quæst. 3. & Vasquez 1. 2. disp. 6. c. 3. docent teneri se gerere vt irregulariter, & merito: quia non se gerendo vt irregulariter, temere se exponit periculo faciendo contra prohibitionem irregularitatis.

Vnde, quidquid dicas Suarez, multò melius tenebitur se gerere vt irregulariter, quando nondum est facta diligentia absolvè & simpliciter prudens, quamvis facta sit quæ pro temporis &

G g g loci

loci opportunitate fieri potest, quando se offerre necessitas aliqua exercendi Ordines sacros, quia in hoc casu magis temerè & minus cautè se exponit periculo faciendi contra irregularitatē, quam in priori casu dicto. Et eodem modo censendum est à Judice irregularis ad dictum effectum, nempe vt non permitrat cum aliquid efficere contra irregularitatem, quamvis non ad effectum infligendi illi paenam aliam Iure assignatam, quæ non sit prohibitio, vt dicemus Difficultate sequenti in dubio facti.

Ad rationem autem aduersariorum respondemus, eam regulam Iuris, *In dubio melior est conditio possidentis*, tantum habere locum in materia iustitiae, non in materiis aliarum virtutum: quia in dubio ad quem perireat dominium alieuius rei, possesso est titulus faciens ius possidentis ita melius & potius quam alterius, vt hic alter nequeat rationabiliter conqueri, quod possidens in dubio dominij rei eam retineat, ob quod non se exponit temerè & absque ratione periculo retinendi rem illam, quamvis forte sit alterius; respectu vero libertatis ab irregularitate, & à quocumque alio Iure & præcepto, non est verè dominium quod possit meliorari, nec verè possesso quod possit meliorari, ac proinde in dubio Iuris periculum faciendi contra tale Ius, est temerarium & absque ratione.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum in dubio facti, cui annexa est Irregularitas, censendum sit quis irregularis.

Quod quærimus est, An qui purè absque probabili iudicio dubius est an commiserit crimen, aut habeat defectum cui expressè est annexa irregularitas, censeri debeat irregularis.

14 Conueniunt Doctores, in dicto puro dubio ante factam prudentem diligentiam ad illud superandum, eum, qui sic est dubius, teneri se gerere vt irregularis, ad eum effectum, vt abstineat ab omni eo quod irregularitate prohibetur: quia ante eam diligentia temerè se exponit periculo faciendo contra prohibitionem irregularitatis.

Est ergo difficultas, An si post factam prudentem diligentiam maneat dictum purum dubium (quod non raro evenit) sic dubius censendum sit irregularis ad dictum effectum.

Circa quam conueniunt Doctores, eum, qui sic est dubius, etiam post factam prudentem diligentiam an commiserit homicidium, censendum esse irregularem, ad dictum effectum. Quod exprimitur in cap. *Ad audiendum* 12. & in cap. *Significasti* 18. de Homicidio. Et id non solum est verum in foro interiori conscientia & quoad Deum, in quo Doctores conueniunt, sed etiam in foro exteriori, vt contra Panormitanum, Siluestrum, & Armillam docent Couarruias in Clementina *Si furiosus*. num. 3. de Homicidio, Toletus lib. 1. cap. 51. Suarez disp. 40. f. 5. Egidius disp. 18. dub. 2. Vasquez 1. 2. disp. 66. cap. 1. & communiter recentiores: quia in dictis duobus cap. etiam est sermo quoad forum exterius, praferimus in cap. *Ad audiendum*, vt deducitur ex illis verbis, *Ad audiendum Apostolatus nostri peruenit*, id est, ad nostrum tribunal exterius. Et sane forum ex-

terioris seu judiciale discrepare non debet ab interiori conscientia, nisi quando exterius fundatur in aliqua præsumptione: quia quando fundatur in rei veritate, vt in casu præsumti contingi, cognitio veritate utrumque forum consentire debet.

Dissentunt tamen Doctores, An non solum in casu homicidij, sed etiam in omnibus alijs casibus in puro dubio facti, sic dubius censeri debeat irregularis ad dictum effectum.

Auila p. 7. disp. 2. dub. 5. Suarez & Egidius vbi supra docent, sic dubium non esse censendum in irregulari in alijs casibus (excepto homicidij, ob peculiarem dispositionem dictorum duorum cap.) quia in dubio facti generaliter melior conditio possidentis suam libertatem ab irregularitate.

Vasquez vbi supra, & plures alijs docent, sic dubium censendum esse irregulari ad dictum effectum, etiam in omnibus alijs casibus, & merito: alias sic dubius temerè le exponit periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis. Et id efficaciter deducitur ex dictis duobus capitulo, quia in eis generaliter traditur doctrina pro omnibus dubiis facti: quia in eis non traditur ratio aliqua peculiariis & propria dubi homocidij, sed generalis omnibus dubiis (excepto dubio in materia iustitiae, ob peculiarem rationem traditum Difficultate præcedentem) quia in eis capitulus non dicitur, in dubio homicidij abstinentiam esse à ministerio altaris, quia in eo dubio, sed quia in dubiis tuiorē semitam debeamus eligere. Vt pendendum est, quod dicitur *debeamus*, quod de notatur, tunc non imponi à Pontifice peculiariter aliquam obligationem pro casu homicidij, sed obligationem generaliter in dubio cuiuscumque facti, aliunde prouenire, ex lege videlicet, aut ex præcepto, cuius transgressioni dubius se temerè exponit.

Addidimus ad dictum effectum, nempe ut abstineat ab omni eo quod irregularitate prohibetur: quia solum quantum ad hunc effectum id probat ratio facta, ne scilicet exponatur temerè periculo faciendi contra prohibitionem, ac proinde peccandi, & solum quantum ad hunc est temerè in dictis duobus capitulo.

Id vero quod diximus, non solum est verum in foro interiori conscientia, in quo conueniunt Doctores normitanus, Silvester, & alij, quod scilicet sic dictum teneatur se gerere pro irregulari ad dictum effectum, sed etiam (quidquid prædicti dicunt) in foro exteriori, quod scilicet vt talis iudicandum sit à Judice ad dictum effectum, non vero ad dictum condemnandi illum priuatione beneficij, & alijs puris paenis, quæ non sunt prohibiti irregularitatis: quia eis puris paenis nemo potest irregularitatis condemnari in dubio. Et de eis procedit Regula 11. Iuris, in 6. *Cum iura partium sunt obiecta, reo faveendum est potius quam aliorum*, quia causa rationem est, quod pena taxata pro aliquo delicto certo, infligatur pro delicto dubio, quia iudicium alia minor tanta aut tanta pro qualitate dubium.

DIFFICULTAS V.

Quos effectus habeat Irregularitas.

15 Conveniunt Doctores, ei, qui absolvunt etiam irregularis, prohibutum esse Ordines Ecclesiasticos suscipere, & eos suscepitos exercere, ut declin-

deducitur ex cap. *Significasti*. 16. de Homicidio, & constat ex definitione irregularitatis tradita. Difficultate 1. valida tamen Ordines suscipere, quia Ecclesia, à qua irregularitas instituta est, nequit impetrare valorem Sacramentorum, si adhuc beantur omnia à Christo requisita. Et quamvis impetrare posset valorem primae tonsuræ, ut pote ab ipsa instituta, de facto tamen eam non irritat; quia credi non potest, Ecclesiam incapacitare ad primam tonsuram, quæ est principium & quasi dispositio ad Ordines, eum, quæ ad ipsos Ordines incapacitare non potest. Validè item uti Ordinibus suscepit, excepta potestate Sacerdotali ad absoluendum à peccatis, quia, valor ipsius vius Ordinis, excepto dicto Ordine, tantum penderat à potestate ipsius Ordinis collata per ordinationem, & non ab Ecclesia. Excepimus tamen potestatem Sacerdotalem ad absoluendum à peccatis, quia contra *Ægidium* disp. 18. dub. 1. & contra alios existimamus, absolutionem à peccatis factam ab irregulari, esse nullam, quia irregularitate impeditur quis ab viu Ordinum quantum potest ab Ecclesia impetrari: Ecclesia autem potest absolutionem à peccatis irritare; quia quamvis sit vius potestatis seu iurisdictionis Ordinis, pender tamen ab Ecclesia quoad applicationem subditorum; quia ex vi Ordinis nullus est determinatus; absolutione autem in non subditum est nulla.

Quia tamen irregularitate non nisi suscepit Ordinum & horum vius prohibetur, idèo irregularis potest suscipere quodcumque aliud Sacramentum etiæ *Pœnitentia*, & exercere quocumque actum, siue iurisdictionis siue non iurisdictionis, qui non sit vius Ordinum. Vnde irregularis potest exercere quocumque actum, qui potest exerceri ab initia prima tonsura, ut sunt, absoluere à censuris, dispensare in votis, concedere licentiam audiendi confessiones, concedere indulgentias, assistere matrimonio, & alia quæ non sunt vius Ordinis ex officio facta, quamvis supponant primam tonsuram.

Est tamen difficultas, An irregularitas priuet beneficio Ecclesiastico. Conueniunt Doctores, illuc esse, conferre beneficium irregulari ex homicidio iniusto ex industria facto; quia id prohibuit Tridentinum less. 14. cap. 7. de Reformatione, & cuicunque absolute irregulari, ut declucitur ex c. 2. de Clericis pugnantibus in duello.

Dissentient, An irregularis sit incapax recipendi beneficium, ita ut collatio ipsi facta sit nulla.

Nauarrus c. 27. num. 149. Couarruias 1. part. 5. 7. Henrique lib. 14. cap. 2. & communiter Doctores partem affirmatiuam tuerunt, quia deducunt videtur ex cap. *Cum bone*. 8. de *Ætate* & *qualitate* & ordine perficiendorum, & ex dicto cap. 2. de Clericis pugnantibus, & ex cap. 7. & ex vlt. de Clerico excommunicato.

Silvester v. *Excommunicatio*. 4. num. 4. Felinus in cap. *Inquisitionis*. de Accusationibus, num. 6. & Nicolai Ploni partem negotiatiuam tradunt, & non absque probabilitate, ut fatentur Suarez disp. 4. sect. 2. & *Ægidius* disp. 18. num. 6. quia ex nullo Iure dicta incapacitas deducitur, quia in dicto cap. *Cum bone*. tantum est sermo de absoluente suspensi, & perseverantibus per triennium in suspensi, imo ex eo non constat tales suspensi esse inhabiles, sed tantum esse expoliandos beneficij anteà possessis, & tunc acquisitis; & in c. 7. de

Clerico excommunicato, tantum est sermo de excommunicatis; ex cap. verò ultimo eodem titulo, & ex cap. 2. de Clericis pugnantibus, ad summum deducitur, beneficium illicite conferri irregulari, & collationem esse irritandam.

Vnde irregularis multò minus est priuatus beneficij ante irregularitatem obtentis, in quo Doctores conueniunt, quia hæc priuatio ex nullo Iure deducitur: imo ex cap. *Clericis*. 5. Ne Clerici vel Monachi, deducitur, Clericum ob irregularitatem ex mutilatione membrorum prouenientem, non esse ipso facto priuatum, sed priuandum, & consequenter multò minus ob irregularitatem ex alijs causis. Vnde beneficiarius irregularis licet retinet beneficium, quoque à Judice priuetur, dum possit per se aut per alterum exercere officium beneficio annexum.

De alijs verò peculiaribus effectibus aliquarum irregularitatum dicemus, quando per eas sigillatum discurremus.

DIFFICULTAS VI.

A quo feratur Irregularitas.

Conueniunt communiter Doctores, nullam esse latam seu impositam irregularitatem, nisi à Iure humano Ecclesiastico, quod satis indicatur in cap. *Is quæ*. 18. de Sententia excommunic. in 6. dum dicitur: nullam incurri irregularitatem, nisi sit expressa in Iure. Et sanè nulla est lata Iure naturali, ut pater: nec Iure diuino; quia non veteri, quia Ius diuinum vetus cærimoniale, quo non nullæ erant irregularitates, morte Christi cessavit; nec nouo grata, quia de eo nullatenus constat.

Irregularitas ergo solo Iure humano Ecclesiastico feratur, & non nisi Papali; quia à nullo Episcopo inferiore legitur Iure lata. Imo eam Iure ferre, reseruatum est Papa, ut perpetuus Ecclesiæ vius ostendit, & satis congruenter; quia irregularitas est grauissimum malum, & perpetuum, & ex sui institutione ob solam indecentiam ferenda, non in peccatum; ac proinde fuit maximè conueniens, ut Iure, quo solo executioni mandatur, à solo Papa feratur.

Est tamen difficultas, An irregularitas ferri & imponi possit per sententiam à Judice Papa inferiore.

Scotus in 4. dist. 25. quæst. 1. & Gabriel lect. 9. *Scotus*. in can. lit. D. partem affirmatiuam tuerunt, quia ex *Gabriel*. una parte Iudices non sunt Iure aliquo impediti ad fieri sententiam negotiatiuam, & ex altera irregularitas non est malum adeò graue, ut excedat meritum cuiuscumque delicti.

Sotus verò in 4. dist. 22. quæst. 3. art. 1. Suarez *Sotus*. disp. 40. sect. 4. Auila par. 7. disp. 1. in fine, & communiter Doctores partem negotiatiuam tradunt, quod vius Ecclesiæ ostendit; quia numquam legitur latasententia, qua à Judice inferiore imponatur irregularitas, & satis congruenter; quia irregularitas non est instituta ut pena ad puniendū delicta, sed ut impedimentum, ad evitandam indecentiam; ad Iudices autem inferiores per sententiam non tam pertinet indecentias vitare, quām punire delicta.

Iudices ergo Papa inferiores, etiam Episcopi, ad fieri sententiam tam per sententiam quam per Ius, impediti sunt Iure Papali non scripto, sed viua voce aut aliter tradito.

DIFFICULTAS VII.

Qui possint Irregularitatem contrahere.

25

Conueniunt Primo Doctores, inhabilem ad validè suscipiendum Ordinem, ut feminam, & quamcumque personam non baptizatam, non posse irregularitatem contrahere; quia irregularitas est quendam priuatio prohibitiua susceptionis Ordinum & exercitij susceptorum: qui autem incapax est Ordinum, nequit priuari susceptione nec exercitio eorum; quia priuatio supponit subiectum capax formæ cuius est priuatio: irregularitas vero est, quia quis est extra regulam in qua esse poterat.

Conueniunt Secundo, omnem habilem ad validè suscipiendum Ordinem, etiam Episcopum (excepto Papa) posse irregularitatem contrahere, quia ex una parte est capax prohibitiua priuacionis susceptionis Ordinis, & exercitij Ordinis suscepti; & ex altera parte quicunque, excepto Papa, est omnino subiectus Iuri Pontificio, quo irregularitas fertur. Excepimus Pontificem, quia quamvis sit subiectus Iuri suo quoad vim directiua, non tamen quoad vim coactiua, nec quasi coactiua; irregularitas autem, quamvis sit prohibitio, quia tamen non est pura, sed personalitas quedam, & malum quoddam, pertinet ad vim coactiua.

26

Est tamen difficultas, An Episcopi comprehenduntur Iure generali quo fertur irregularitas.

Maiolus.

Maiolus lib. 4. de Irregularitate, cap. 1. num. 7. negat eos comprehendendi, quia in c. *Quia periculum.* 4. de Sententiis excommunicationis, in 6. decernitur, Episcopos non teneri Iure generali pertinentem suspensionem aut interdictum.

Suarez.

Suarez vero in 4. dist. 22. art. 1. Vafquez de E-communicatione dub. 16. & Suarez disp. 4. sect. docent, cum qui committit delictum etiam in naturali prohibitum (vt homicidium) incurrit irregularitas, eam incurtere, quamvis ignorare delictum esse Iure Ecclesiastico prohibetur, & merito: quia homicidium v.g. & quodcumque aliud delictum factum contra Ius naturalis, cum omnimoda ignorantia prohibitions Ecclesiasticae, ob quod lata est irregularitas, est simpliciter tale delictum, v.g. homicidium, ait aliquid quamvis in eo delicto non sit contumacia in Ecclesiastam, remanet in eo sufficiens indecentia facti, Ordines, & ad exercendos iam facti, ob quam euitandam fertur irregularitas in eo remanet sufficiens culpa, vt ea penaliter infligatur, quamvis irregularitas indigere & penitentia ab illo fundamento praecipiuntur.

DIFFICULTAS VIII.

Quae excusent delinquentem ab Irregularitate lata ob delictum.

27

Auila.
Egidius.

Supponimus, ea omnia quae excusant opus delicti à culpa mortali, excusare delinquentem ab irregularitate ob illud delictum lata. Ita Auila disp. 1. dub. 7. & Egidius disp. 18. dub. 4. quia irregularitas quae fertur ob delictum, non incurrit nisi ob delictum mortale. Vnde ignorantia inuincibilis, & defectus plena aduententia & considerationis, sive Iuris ob cuius violationem fertur irregularitas, sive facti quo dictum Ius violatur, excusant ab irregularitate, quia excusant à culpa mortali: & etiam metus mortis, aut infamie, aut aliis documenti gravis, excusant ab irregularitate

annexa operi prohibito Iure tantum humano, quia tunc metus cuiuscumque documenti gravius excusat opus à culpa, saltem à mortali.

Est tamen difficultas, An quis incurrit irregularitatem latam ob opus etiam Iure naturali prohibitum, vt ob homicidium, quando inuincibiliter ignorat, tale opus esse Iure humano Ecclesiastico prohibitum.

Nauarrus cap. 27. num. 16. Sancius. 9. disp. 2. & Egidius num. 29. docent, eum, qui delinq. & ignorans inuincibiliter id esse contra Ius Ecclesiasticum, non incurrit irregularitatem; quia irregularitas lata ob delictum, tantum fertur ob contumaciam inobedientia Ecclesiæ; qui autem ignorat inuincibiliter delictum esse ab Ecclesiæ prohibitum, non est Ecclesiæ inobedientis seu contumacii adduct, non incurrit irregularitatem qui ignorat inuincibiliter eam esse delicto annem, quamvis sciat delictum Iure Ecclesiastico prohibitum.

Et ob rationem dictam, si efficax est, non incurrit irregularitatem, qui non considerat seu adiicit actu, delictum esse contra Ius Ecclesiasticum, etiam si habitualiter sciat; imo & quoniam considerat ei delicto esse annexam irregularitatem, quia Egidius tenetur admittere, iuxta illud quod dicit disp. 13. num. 93.

Sotus vero in 4. dist. 22. art. 1. Vafquez de E-communicatione dub. 16. & Suarez disp. 4. sect. docent, cum qui committit delictum etiam in naturali prohibitum (vt homicidium) incurrit irregularitas, eam ignorare, quamvis ignorare delictum esse Iure Ecclesiastico prohibetur, & merito: quia homicidium v.g. & quodcumque aliud delictum factum contra Ius naturalis, cum omnimoda ignorantia prohibitions Ecclesiasticae, ob quod lata est irregularitas, est simpliciter tale delictum, v.g. homicidium, ait aliquid quamvis in eo delicto non sit contumacia in Ecclesiastam, remanet in eo sufficiens indecentia facti, Ordines, & ad exercendos iam facti, ob quam euitandam fertur irregularitas in eo remanet sufficiens culpa, vt ea penaliter infligatur, quamvis irregularitas indigere & penitentia ab illo fundamento praecipiuntur.

Addunt prædicti, multò minus præcipi scientiam seu notitiam annexioris ipsius irregularitatis ad eam incurram, & merito: ratione penae aut quasi penae non est, quia si voluntaria. Quid autem delictum absque notitia irregularitatis factum, habeat minorem contumaciam seu inobedientiam respectu Ecclesiæ, primum refert, quia absque ea notitia sufficiens habet contumaciam & indecentiam; et tamen peculiare excommunicationi, & alii penas temper statuta Ordinariorum, quod probabilitate ignorare non incurrantur, quia id est peculiariter dispositum in cap. *Vt animarum.* 2. de Constitutio bus, in 6.

DISP.

DISPUTATIO II.

De Irregularitate in particulari.

DIFFICULTAS I.

De Irregularitate proueniente ex delicto
illicite susceptionis Sacramentorum.

ONVENIVNT Doctores, eum, qui scienter baptizatur bis, & qui alium rebaptizat, & qui rebaptizanti ministrat, esse irregulares. De eo qui bis baptizatus est, constat ex can. *Eos quos de Consecratione*, dist. 4. De ministrante rebaptizanti constat ex cap. *Ex litterarum*. 2. de Apostatis, vbi etiam expressum cenfetur, ipsum rebaptizantem fieri irregularem eo ipso, quod ei ministrans ad eum actum fit irregularis, quia ei cooperatur. Irregularitas tamen haec quad ministrant rebaptizanti, tamen est ut nequeat Ordines suscipere, non vero ut nequeat iam suscepitos exercere, ut constat ex dicto c. *Ex litterarum*. Et idem est de rebaptizante, quia eodē Iure fit irregularis quo minister, sed eam non incurrit minister, quando crimen non est publicum, ut patet ex contextu dicti c. Idemque esse de rebaptizante contra communem sententiam Doctorum, docet Panormitanus in dictum c. quod etiam sentiunt, & non absque ratione, quia id non audeant exprimere, Suarez Tractatu de Baptismo disp. 31. sect. 6. dub. 3. Egidius n. 36. & Filiuccius, quia vterque ex eodem textu & Iure fit irregularis. Si ergo minister non fit nisi quando crimen est publicum, nec rebaptizans fieri. Qui vero rebaptizat sub conditione, si non es baptizatus, & qui absolute rebaptizat, sed absque intentione, non fit irregularis, quia neuter rebaptizatus, & idem est de eo qui sic rebaptizatur, & de eo qui dictis rebaptismis ministrat.

Conueniunt Secundò, baptizatum ab hereticis, & etiam rebaptizatum ab eis, esse irregulares, ut constat ex can. *Qua in qualibet*, 1. quæst. 7. qui, sicut & alij prædicti, ab irregularitate excusantur ob ignorantiam probabilem, tam facti cui est annexa irregularitas, quam prohibitionis ipsius facti, & ob necessitatem, & ob quamcumque aliam causam, ob quam excusantur a culpa mortali, ut diximus de omni irregularitate lata ob delictum, Disp. 1. Difficult. VII.

Addimus, adultos baptizatos in ægritudine ob periculum mortis non posse Sacerdotes ordinari, ex can. unico dist. 5. (nisi postea fides eorum bona vita probetur, aut nisi sit Clericorum inopia) qua irregularitas non incurrit ob delictum dilatationis Baptismi, sed ob defectum probatae fidei, vt deducitur ex contextu.

Ob iterationem Confirmationis & Ordinum non incurrit irregularitas, ut contra Antonium docent Auila par. 7. disp. 7. dub. 5. Courtruias & Henriquez, quia id nullo Iure decernitur, & multò minus ob iterationem Consecrationis & aliorum Sacramentorum.

Qui Ordines furtiè suscipit, obtrudendo se Episcopo pro altero, significando se esse alterum, ut qui curat alterum pro le examinari, & postea

ordinatur, quasi sit qui examinatus est, prohibetur ad alium Ordinem promoueri, in cap. 1. de Eo qui Ordinem furtiè suscipit: dispensatio tamen illius Episcopo remittitur, nisi quando fuit sub pena excommunicationis prohibitus sic accedere; quia tunc cum eo nisi iam facto Religioso & post vitam aliquamdiu laudabiliter actam, nequit Episcopus dispensare, ut constat ex dicto cap.

Ille quoque, qui post matrimonium contratum, quamvis non consummatum, vxore inuita sacros Ordines suscipit, est irregularis, ut constat ex Extrauag. *Antiqua concordationi*, cum quo poterit Episcopus dispensare, si postea Religionem approbatam profiteatur, ut ex eadem Extrauagante constat.

Variæ alia irregularitates, quæ à nonnullis affectunt ob illicitam Ordinis & aliorum Sacramentorum susceptionem, non sunt admittenda, quia non satis exprimuntur in Iure.

DIFFICULTAS II.

De Irregularitate ex illico vñu Ordinum.

CONVENIUNT Primò Doctores, Clericum exercentem Ordinem quem non habet, esse prohibitum promoueri ad alium Ordinem, & etiam per biennium aut triennium pro arbitrio Episcopi esse prohibitum exercere Ordinem dignissimum quem habuerit, ut constat ex cap. 1. & 2. de Clerico non ordinato.

Est tamen difficultas, An laicus exercens actum Ordinis sit irregularis.

Angelus v. *Irregularitas*, 1. num. 38. Sayrus c. 10. num. 6. Henriquez cap. 6. num. 1. & Bonacina disp. 7. quæst. 3. par. 6. num. 1. negant: quia titulus dictis duobus capp. affixus loquitur de Clericis usurpantibus Ordinem quo carent.

Auila vero disp. 9. sect. 2. dub. 1. & Egidius *Auila* disp. 18. dub. 4. affirmant, & merito: quia dicta *Egidius*.

Iura absque limitatione loquuntur de usurpante Ordinem quem non habet, titulus autem ipsi affixus est post ipsa Iura lata, & non à ferente illa.

Vt tamen haec irregularitas incurrit, siue à Clerico siue à laico, requiritur quod Ordinem, quem usurpat, exerceat fieri, ut aduertunt Auila & Egidius, & quod exerceat illum ut ordinatus, seu solemniter, id est, eo modo quo nequeat à non ordinato exerceri. Vnde laici, qui exercent Ordines minores, quocumque modo eos exerceant, non sunt irregulares, quia actus eorum Ordinem iam non censentur proprii corum; nec qui in Misla canit Epistolam sine manipulo, quamvis cum dalmatica: nec qui canit Euangeliū absque stola, quamvis cum dalmatica & manipulo: & addit Auila, canentem prædicta cum omnibus requisitis, quamvis peccet, non fieri irregularē, si id non officiat, animo exercendi eum Ordinem, sed supplendi defectum ordinati: & qui baptizat non solemniter, quamvis sit laicus, & extra necessitatem, non fit irregularis, quia Baptismus priuatus non est actus ordinati ut ordinati. Tamen qui non

Auila. & Egidius. Sacerdos absolvit Sacramentaliter, sit irregularis, vt contra Siluestrum & Ledesmam docent Auila & Egidius, quia talis absolvio est actus Ordinis. Qui verò finges se Parochum, assistit matrimonio, non sit irregularis, quia non exercet actum Ordinis, sed testis qualificati.

6 Conueniunt Secundò Doctores, eum qui excommunicatione maiori, aut suspensione, aut interdicto ligatus exercet suprà dicto modo aliquem actum Ordinis sacri, fieri irregularis, vt constat ex cap. 1. de Sententia & re iudicata, & ex cap. Is qui. 18. & ex cap. Is cui. 20. de Sententia excommunicationis, in 6. non verò eum qui exercet actum minorum Ordinum, quocumque modo exercet, vt contra Nauarrum & Siluestrum docent Antoninus, Auila & Egidius, ob rationem supradictam, quia ex consuetudine desierunt esse actus proprij eorum Ordinum: nec eum qui irregularitate impeditus exercet actum cuiuscumque Ordinis.

Antoninus. Auila. & Egidius. Varia alia irregularitates afferuntur pro censura ligatis, & specialiter pro Ecclesiastico excommunicato, qui efficit ut diuina officia coram ipsis fiant, sed absque Iure expresso aut effici, ut Egidius aduertit num. 9.

DIFFICULTAS III.

De Irregularitate ex heresi.

7 Conueniunt Doctores, haereticos etiam post conversionem non posse ad vlos Ordines promoueri, vt constat ex can. *Saluberrimum*. 1. quæst. 7. & esse inhabiles ad beneficia & officia publica, vt constat ex cap. 2. & ex 15. de Haereticis, in 6. Nomine autem officiorum publicorum non intelligitur Ordo (quamvis verè sit officium & publicum) tum quia baptizatus non potest fieri inhabilis ad Ordinem, & eius ordinatio nequit esse irritab Ecclesia, vt in dictis duobus cap. de Haereticis supponitur futura collatio beneficij & officij publici; tum etiā quia prius dicitur illos esse inhabiles ad beneficia, quād ad officia publica, si nomine officiorum etiā intelligeretur Ordo, prius dicerentur inhabiles ad officia quād ad beneficia, sicut collatio Ordinis præsupponitur ad collationem beneficij. Et id sensit *Sayrus* lib. 6. cap. 10. & etiam ille, qui dicto cap. 15. affixit titulum, dum pro verbo *ad officia publica*, posuit *ad officium secularis*. Et eodem modo dicuntur inhabiles ad beneficia & ad officia publica receptores haereticorum, & corum fautores in his quæ pertinent ad haeresim, & descendentes haereticorum, & receptorum, & fautorum, usque ad secundam generationem inclusiū, ut dicitur in dicto cap. 2.

8 Hæc tamen inhabilitas in cap. 15. limitatur quoad descendentes ex prædictis per lineam feminam ad primum tantum gradum, & etiam limitatur quoad descendentes ex prædictis probatis fuisse tales, & non reconciliatis Ecclesiæ ante mortem, aut non emendatis, ita ut si isti non fuerunt iuridice probati haeretici, aut si fuerunt, mortui tamen sunt Catholici, aut emendati, corum descendentes non sunt inhabiles ad prædicta. Quod est verum, ut contra Auilam dub. 3. docent *Henriques* cap. 5. & *Egidius* dub. 7. quamvis prædicti moriantur relaxati brachio seculari; quia textus absolutè loquitur, & absolvè excipit descendentes

tes reconciliatorum. Nec sunt inhabiles descendentes prædictorum morientium ablique emendatione, si nati fuerunt ex eis quando erant Catholicici, & non fautores, nec receptores, vi comm nonnullos aduerit *Sayrus* lib. 7. cap. 10.

Et quamvis Doctores communiter docente, descendentes haereticorum non reconciliatorum esse prohibitos ordinari ex dictis capit. 1. & 15. ex eis tamen difficile deducitur, vt aduerit *Sayrus* lib. 6. cap. 10. quia in eis tantum dicitur inhabiles ad beneficia & ad officia publica, quorum nomine diximus non comprehendendi Ordinem. Et ob eamdem rationem difficile cœsimus, fautores & receptores haereticorum, & eorum descendentes esse prohibitos ordinari quia si ex aliquo Iure, maxime ex lute dictorum cap. in eis tamen tantum dicitur inhabiles ad beneficia & ad officia publica.

Bulla autem Pauli IV. relata à *Nauaro* lib. 1. Consiliorum, tit. de Iudeis & Saracenis, posuit in qua descendentes ex Iudeis vel ex hereticis vel ad quartam generationem prohibentur faciit Ordinibus initiari, & Bulla Gregorij XIII. qui id extendit ad descendentes ex Saracenis, non fuit in vñ, vt aduerit *Auila* disp. 4. dub. 3.

Clerici tamen conuersi ab heresi non possunt ad superiorem Ordinem promoueri, vt pater et dicto can. *Saluberrimum*. possunt tamen absque dispensatione aliqua suis Ordinibus ut (quidquid nonnulli dicant) vt ex eodem can. deducuntur.

DIFFICULTAS IV.

De Irregularitate ex delictis infamis.

Conueniunt Primi Doctores, per crimina, quibus Iure Canonico, in d. & ciuitatum resistit *Canonicum* annexa est ipso facto infamia, vt sunt crimen laicæ Maieftatis, vñtra, dñlli, & persecutionis hostilis Cardinalium, inueni irregularitatem, quia talibus criminibus delinqüentes vocantur infames in Iure: infames autem prohibentur ad Ordines promoueri, can. *Infamis*. 1. & etiam incurri similem irregularitatem per crimina enormia, vt per adulterium, fumum, sacrilegium, & plura alia, de quibus partim generaliter, partim specialiter fit mentio in dictis & in cap. vltimo de Temporibus ordinat. quia si criminosi etiam sunt infames, non tam Iure quam facto. Imò, vt contra nonnullos docent *Sayrus* lib. 48. & *Fillius* Tract. 9. cap. 8. quæst. 5. etiam incurrit ob quodcumque peccatum mortale, quamvis non enorme, quia per quodcumque fit quis infamis, vt constat ex can. illi quæst. 6. quæst. 1.

Ad incurriendam autem dictam irregularitatem per dicta crimina, quibus Iure non est ipso facto imposita infamia, requiritur, quod sint notoria, sive confessione rei in iudicio, sive sententia declaratoria irreuocabili, sive notoritate facti quædo scilicet crimen ita evidens fuit maiori parviciæ, aut Collegij (in quo Collegij, aut in qua vicinia ad minus habitant decem) vt nulla pollicterguerfatione celari, vt deducitur ex dicto cap. vltimo de Temporibus ordinat. dum exceptum homicidium, vt ex eo, quamvis occulito, oratione irregularitas (& merito excipitur, quia ex eo etiam ratione sui, seclusa infamia, ortitur irregularitas.)

Requiritur autem dicta notorietas, ut ex eis oriatur irregularitas, quamvis absq; ea, notorietate, quando fuit publica, infamia, quia id fuit expediens ad exculandas lites, & scrupulos: ino dicta notorietas requiritur communiter a Doctorebus contra Suarez & Filliicum, ad incurram dictam irregularitatem per ea crimina quibus lura imposta est ipso facto infamia, & latus congruenter, quia etiam ipsa infamia communem requirit opinionem, ino Ius ipsum indicatum in dicto cap. vlt. pro his criminibus non est contentum eorum publicitate, sed requirit dictam notorietatem, ob eamdem rationem.

Excipimus tamen ea crimina, quibus ratione sui, seclusa infamia, est annexa irregularitas, quia ob haec, quamvis occulta, incurrit irregularitas; quia imponitur ob talia peccata absolute & secundum se, & sunt talia absolute & secundum se, quamvis sint occulta, qualia sunt homicidium iniustum, rebaptizatio, & ministratio Sacramentorum, quando ministrans est aliquam censuram ligatus. Crimen tamen haeresis, quamvis non solum ratione infamia, sed etiam ratione sui habeat annexam irregularitatem & inhabilitatem, eam non inducit, si non sibi publicum; quia ita disponitur Iure speciali, indicato in supradicto can. *Saluberrimum.* & in supradictis c. 2. & 15. de Hareticis, in 6. vt contra non paucos aduertunt Henricus cap. 8. & Auila disp. 4. dub. 2. ino Sayrus lib. 7. cap. 11. ad id requirit in haeresi praedictam notorietatem.

Conueniunt Secundum Doctores, etiam incurrit irregularitatem ob infamiam infictam a Iudice per sententiam, & etiam ob infamiam ex publica punitione corporali, vt ex publica verbetatione, & ob infamiam ex officio, aut ex quacumque alia causa prouenientem, vt confit ex dicto cap. *Infames.*

Est tamen discrimen inter irregularitatem incursum ob crimina, quibus Iure ipso annexa est infamia ipso facto, & prouenientem ex sententia & ex publica punitione corporali, & ex officio ex una parte, & inter irregularitatem ob infamiam prouenientem ex delicto enormi, & (secundum nostram sententiam) ex quocumque peccato mortali, quibus lura ipso non est annexa infamia ipso facto, quamvis criminofus ob illa, quando sunt publica, infamet, quamvis infamia insufficiens ad dictam irregularitatem, quando non sunt dicto modo notoria, quod prior irregularitas non cessat, nisi dispensatione superioris, aut ablatione infamia facta a Principe, sive saeculari sive Ecclesiastico, pro qualitate infamia; quia ea irregularitas prouenit ex infamia, quia quia lata est ob crimen femei factum, aut officium semel exercitum, aut ob punitionem publica semel infictam, semper ex se perseverat, & consequenter etiam irregularitas ob illam incursa: posterior vero irregularitas cessat penitentia, sive mutatione vita publice nota, vt ex dicto cap. ultimo deducitur, quia ea vita mutatione cessat infamia ob quam irregularitas fuit incursa & conferuabatur, quia solum proueniet ex ipsis delictis, quatenus ferebant delinquentes, quod deletur mutatione vita publice nota.

DIFFICULTAS V.

De Irregularitate ex homicidio iniusto, aut ex iniusta mutilatione ex proposito factis.

Conueniunt Primus Doctores, eum, qui ex proposito occidit hominem, aut eum mutilat, id est membrum aliquod illius abscedit, esse irregularum, vt constat ex tit. de Homicidio, in 6. & in Decretalibus.

Dicitur autem quis ex proposito & non a casu occidere aut mutilare, vt optimè Vasquez 1. 2. *Vasquez.* d. 100. num. 39. & communiter Doctores aduertunt, quando quis directe intendit homicidium aut mutilationem in ipsis, aut in causa cum qua homicidium aut mutilatio inseparabiliter coniungitur, vt quando quis alicui propinat venenum, aut apponit altam causam proximam sufficien-tem morti aut mutilationi, prouidens aut suspicans mortem inde aut mutilationem eventu-ram, quia iste moraliter aequalet intendenti ex proposito, seu directe mortem aut mutilationem.

Et non solum qui occidit aut mutilat est irregularis, quando id facit solus, sed etiam quando cooperatur cum altero ad id, quia etiam est vere homicida aut mutilator: ac proinde, quando duo ita percuterunt aliquem, vt utriusque percutio ne fuerit occisus aut mutilatus, siveque est irregu-laris, quamvis neutrius percutio seorsim esset sufficiens quia tunc utriusque est vere homicida. Si tamen alter ita percutit, sive leuiter sive lethaliter, vt percutio ab eo facta non adiuuerit ad mortem aut mutilationem aliunde prouenientem, nec ut citius contingat, non est irregularis. si tamen adiuuit ut citius coningat, quamvis percutio fuerit leuis, est irregularis, si id praevidit aut suspicatur est; quia tunc vere influit in mortem aut mutilationem; qui autem cooperatur ad mortem, percutiendo saltem ut citius contingat, est irregularis ex homicidio ex proposito, si id directe intendit, & etiam qui cooperatur ad mortem, auxiliando ad eam ex intentione, sive auxiliatur tenendo instrumentum, sive illud praebendo occidenti.

Ita tamen ob homicidium aut ob mutilationem incurrit irregularitas, vt ad eam incurram non sufficiat voluntas efficax occidendi aut mutilandi, non secuto effectu, in quo Doctores conueniunt; nec sufficiat ex animo occidendi aut mutilandi apponere medium, adhuc vulnerationem, vt contra Maiolum, & alios paucos docent communiter Doctores, quia id non est occidere aut mutilare, ob quod tantum lata est irregularitas. Vnde, vt optimè Egidius disp. 18. num. 60. ille, qui ali- *Egidius.* quem lethaliter vulnerauit, non est irregularis, quando sic vulneratus alias torneto aut altera disceptra ita subito occiditur, vt ratione prioris vulneris non moriatur citius: & ita requiritur homicidium ad irregularitatem, vt non sufficiat destruacio aut abortus procuratus fœtus nondum animatus; & ita ad irregularitatem requiritur mutilatio, sive membra abfissio, vt non sufficiat efficerre membrum omnino inutile. Dicitur autem membrum, vt contra Caetanum & Sotom do-*Nauarrus.* cent Nauarrus cap. 27. num. 206. Conarruias in *Conarruias.* Clementina, *Si furiosus.* part. 3. §. 8. Egidius *Egidius.*

disp. 18. dub. 8. & communiter Doctores, non qualibet pars, quamvis specialem habeat operationem cum membro principali, vt habet digitus, & auricula, & nafus, sed tantum illa pars, quae ratione sui habet distinctum officium in corpore, vt manus, pes, oculus, vt indicat Apostolus i. ad Cor. 12. dum de membris ait: *Omnia autem non eundem actum habent.* quia his verbis supponit, membrum esse, quod in corpore habet distinctum officium. Et id etiam supponitur in Iure, dum in cap. 2. de Clerico ægrotante, Clericus, cui dimidia palma abscissa erat cum duobus digitis, dicitur debilitatus, & habere membrum deformatum; quia his verbis indicatur digitus non esse membra, cum dicatur habere membrum deformatum, & non dicatur amississe membra, & mutilatus, quod dicitur de eo qui amiserat manum in cap. *Expositi.* 6. de Corpore viatiss. Vnde qui abscondit digitum alterius, aut alterum castrat, non est irregularis, quia non est mutilator membra: nihilominus, qui sibi abscondit digitum, in & partem notabilem digiti, & qui se ipsum castrat, aut se castrare permittit, est irregularis, ex peculia-ri dispositione Iuris in can. 5. & 11. dist. 55.

Qui autem percurrit, & aliam apponit causam occisioni aut mutilationi, prauidens aut suspicans mortem aut mutilationem, sit irregularis effectu secuto, quamvis ante effectum penitentia facta, & conetur effectum impediare, quia verè est iniustus homicida aut mutilator.

DIFFICULTAS VI.

De Irregularitate ex mandato, aut ex con-
silio, aut ex incitatione ad homicidium
iniustum, vel mutilationem iniustum.

Onueniunt Doctores, cum, qui mandando, 20 aut consuendo, aut incitando, aut sua praesentia vel aliter animando, concurrit ad iniustum homicidium aut mutilationem iniustum, effectu secuto esse irregularem, vt constat ex can. *Si quis viduam.* dist. 50. & ex cap. *Sicut dignum.* 6. de Homicidio, & ex alijs Iuribus, quia verè & positivè est reus homicidij, aut mutilationis, quoad substantiam. Id tamen non est verum (quidquid nonnulli dicant) quando absque mandato, aut consilio, aut incitatione, aut animatione alias erat faciendum quoad substantiam: quamvis aliquo ex his quatuor modis animus delinquentis fuerit auctus ad id faciendum, aut induxit ad id faciendum citius vel crudelius, quia tunc dicto modo cooperans, quamvis sit causa distincti numero actus, non influit in homicidium aut in mutilationem quoad substantiam, sed tantum quoad modum. Vnde quando multi simul aggrediuntur aliquè, si occidatur, omnes sunt irregulares, quamvis unus tantum percutiat; quia reliqui sua agressione animando & defendendo percutientem, eum adiuvuarunt. quod est verum, quidquid dicat Sayrus lib. 7. cap. 4. num. 13. non tantum quando præmisso consilio, sed etiam quando subito aggrediantur, si percutiens aliorum agressione fuit animatus aut defensus: ac proinde in bello iniusto omnes milites, quamvis sint plura millia, & etiam omnes custodientes sarcinas, sunt irregulares, quamvis unus tantum occidat aut mutilet, quia

quilibet assilentiæ aliorum animatur, & collaudatur. Non ergo placet Egidius num. 9. qui, quando sunt plura millia, id tantum limitat ad quinquaginta, vel ad centum ex circumstan-
tibus occidentem aut mutilantem.

Ille autem qui suaderet absque auxilio & coope-
ratione mutilationem ei qui intendebat occidere,
ut non occidat, non est irregularis, adiuv secum
effectu, vt aduerteret communiter Doctores, qui
tunc non peccat. Et idem est, quando suaderet
occisionem ei qui crudeliori intendebat
patrare.

Addimus contra Nauarrum cap. 27. num. 23. & contra Egidium disp. 18. & contra plures alios, ut optimè Vasquez 1. 2. disp. 100. n. 45. & Henr. quæz c. 16. mandantem, aut consilientem aliquem ut occidat alterum (& idem est de mutilatione) non esse irregulariæ, adhuc ex homicidio castrali, etiam mandatarius, aut consultarius, seu consilium accipiens, occidatur ab altero quem inuidat, quia in luce non est lata irregularitas, nisi ob mandatum aut consilium, quo quis mandat aut consultat aliquem, ut vel se ipsum vel alterum occidat, secuto effectu. In præsenti autem casu man-
dans aut consulens non mandat nec consilient inuidentem occisionem ipsius, sed alterius, sicut nec mandatarius aut consultarius se ipsum occidit (quamvis constitutatur in occasione & periculo ut occidatur ab altero, & ob id peccet contra for-
ritudinem, quando id timeret prudenter) quia vel non apponit causam ex se ordinatam ad homicidium, & independentem à voluntate aliena, quod erat necellatum ut diceretur se ipsum occidere.

Obseruandum est, ut aduerterit Egidius disp. 14. num. 180. mandantem, & etiam consilientem, quia ita efficaciter reuocat mandatum aut consilium, ut mandatarius aut consultarius iam non mouatur mandato aut consilio, non incurare irregularitatem ob homicidium aut mutilationem, faciat à mandatario aut à consilio, quamvis mandatarius aut consultarius id perpetraret, motus vel quia iam id semel decreuit, vel alio ratio-
no motu; quia tunc mandatum aut consilium non influit in delictum (quamvis fuerit aliquis occasio, quando sit, quia semel decreuit fuit) quia tunc delictum non procedit ex voluntate illa, cuius ipse mandans aut consulens fuit cauipone autem mandans reuocat efficaciter mandatum le-
pradicato modo, nempe ut exinde non mouatur, quando mandatario serio notificat reuocationem, qui in mandato agitur res mandantis, & in car-
gratiam, & vt ei placeatur; ac proinde cognitæ op-
positæ voluntate mandantis, eius mandatum del-
nit esse & mouere. Consulens verò regulariter (quamvis non temper) reuocat efficaciter consilium supradicto modo, quando sufficienter im-
pugnat rationes, quibus persuasit, aut opponit sim-
pliciter, vel rationibus suadendo, si simpliciter consilio absque ratione persuasit. Quod si ini-
dans aut consulens nequeat efficaciter reuocare
mandatum aut consilium, erit irregularis, effici-
secuto, & ante executionem effectus tenebitur ex
infracta ad cauendum effectum, nempe mortem
aut mutilationem, sive monendo eum cui immi-
ner periculum, sive aliter, ut fugiar damnum quod
ipso imminet.

DIFF.

DIFFICULTAS VII.

Vtrum ob ratihabitionem homicidij (& idem est de mutilatione) incurritur Irregularitas.

25 **P**rocedit haec difficultas de ratihabitione homicidij facti nomine ratihabentis, seu in gratiam illius, quia aliter certum est non incurri.

Nauarrus. Nauarrus cap. 27. num. 233. quem non pauci sequuntur, partem affirmatiuam tuerit; quia dicta ratihabitione retrotrahit, & aequiparatur mandato, ut constat ex Reg. 10. Iuris, in 6. sed ob mandatum homicidij incurritur irregularitas, ergo etiam ob dictam ratihabitionem.

Courtruias. Courtruias vero 2. part. §. 1. num. 4. (quem sequuntur Henriquez lib. 14. cap. 16. & Egidius lib. 18. num. 72.) partem negatiuam tradit, & meritum: quia ratum habent homicidium non est causa illius, cum supponat illud iam factum; irregularitas autem haec tantum est contra eos qui sunt causa homicidij.

26 **Q**uod autem in dicta Regula 10. dicitur, ratihabitionem retrotrahi, & mandato comparari, est verum quod culpam; & ideo etiam potest ei comparari quod penam, si superior velit, ut verè voluit respectu percussione Clerici facta in gratiam ratihabentis, quoad penam excommunicationis, in cap. *Cum quis.* 23. de Sententia excommunicationis, in 6. quoad penam vero irregularitatis non est ita praescriptum in Iure.

DIFFICULTAS VIII.

De Irregularitate ex homicidio, aut ex mutilatione iniusta à casu factis.

27 **I**lle dicitur à casu & praeter intentionem occidere aut murilare (quamvis voluntariè) quando id non intendit directè, nec vulnus causam cum qua inseparabiliter coniungitur, sed quando vult causam ex qua euenit mors aut mutilatio contingenter & separabiliter, & non appositam ex intentione mortis aut mutilationis.

Conveniunt Doctores, ob homicidium causale (& idem est de mutilatione) quando est voluntarium (id est, quando est praevisum in causa, saltem ex suspitione, & non fuit adhibita prudens diligentia) incurri irregularitatem, ut constat ex cap. ultimo de Homicidio, in 6. & ex alijs capitulis de Homicidio, in Decretalibus, quamvis occidens alias det operam rei licite, & non incurri irregularitatem, quando occidens habuit ignorantiam aut inadvertitiam inquinibilem, aut probabilem, & homicidium fit dando operam rei alias licite, ut constat ex cap. *Dilectus.* & ex cap. *Significasti.* 16. & ex cap. *Ioannes.* 23. de Homicidio.

Est tamen difficultas Primo, An incurritur irregularitas ob homicidium factum omnino à casu, seu omnino ignorantie, saltem probabilitate;

quando factum fuit dando operam rei alias illicitæ, ut illicita venationi.

Caietanus. 2. 2. q. 64. art. 9. *Silvester v. Homicidium.* 2. num. 2. quos non pauci Iuristi sequuntur, partem affirmatiuam tuerit; quia in dictis capp. *Dilectus.* & *Ioannes.* dicitur, ob quædam homicidia omnino casualia, de quibus in eis fit mentio, non fuisse incursum irregularitatem, cum non fuerint facta dando operam rei illicitæ; ergo à contrario sensu, si fuerint facta dando operam rei illicitæ, incursa esset irregularitas, quod Nauarrus cap. 27. num. 237. limitat, ut sit verum, quando fit homicidium omnino à casu, dando operam rei illicitæ ex se tendenti ad homicidium, ut dando operam iniusta verberationi, aut alij percussione iniusta, ut deducitur ex cap. vlt. de Homicidio, in 6.

Henriquez. Henriquez vero lib. 14. cap. 15. & *Egidius.* num. 80. partem negatiuam tradunt, quam insinuat Vazquez 1. 2. dilp. 100. num. 39. & disp. 124. *Vazquez.* cap. 2. & meritum: quia, ut dicitur in cap. *Isquis.* 18. de Sententia excommunicationis, in 6. irregularitas non incurritur, nisi in casibus Iure expressis, in nullo autem Iure expressum est, homicidiam esse irregularem, ob homicidium omnino casuale, quamvis factum dando operam rei illicitæ, etiam ex se tendenti ad homicidium, quia in duobus dictis capp. *Dilectus.* & *Ioannes.* adductis ab aduersariis, tantum definitur, non esse irregularem ob homicidium omnino casuale factum, non dando operam rei illicitæ, incurri irregularitatem; tum quia id non additabsque causa, sed ob duas, nempe & quia in casibus sibi propositis ita contigit, & supponeretur; & quia, iuxta doctrinam omnium, certum erat, tunc homicidium non imputari ad culpam: tum etiam, quia argumentum à contrario numquam est efficax, præterim in materia odiosa, qua potius est restringenda quam amplianda, & maximè in materia irregularitatis, quam constat non incurri nisi in casibus Iure expressis. Et in cap. illo ultimo, adducto à Nauarro pro sua limitatione, in quo est sermo de homicidio causato ex verberatione ex se tendente ad homicidium, non est sermo de homicidio omnino casuali, sed formidato, seu suspicato, quia est sermo de homicidio fecuto ex verberatione, quam quidam mandauit fieri, & ex qua timuit posse sequi homicidium verberato; quia verberantibus præcepit ut ita eum verberarent, ut non occiderent. Illis ergo verbis dicti cap. *Inde debitis cogitare posse homicidium euenire*, non significatur, id non aduertisse seu cogitasse, aut timuisse, cum præceperit verberantibus ut non occiderent, sed non ita prædictè & efficaciter cogitasse, ut curaret de præcauendo periculo homicidij, quod timuit posse euenire.

Ratio autem, ob quam ob homicidium omnino casuale, cuius scilicet nulla prædicti suspicio aut dubitatio, ut euenire potest, quamvis factum dando operam rei illicitæ, adhuc tendenti ex se ad homicidium, non incurritur irregularitas, est, quia ob homicidium, quod aliquo modo saltem indirectè non est voluntarium seu libegum, non incurritur irregularitas: homicidium

dium autem omnino casuale, cuius nulla præce-
fit suspicio nec dubitatio, vt euenire potest,
quamvis ortum ex actu illico, adhuc ex le ten-
dente in illud, nullo modo est voluntarium,
cū nullo modo sit præcognitum nec in se,
nec in sua causa, cognita saltē suspicione ut
causa.

Nauarrus. Id verò quod addit Nauarrus cap. 27. num. 223.

nempe eum, qui percussit aliquem non letaliter,
fieri irregularē, si mors sequatur, quamvis
ex malo regime infirmi, aut ex imperiū Chirur-
gī, falso est, vt aduertunt Suarez disp. 45.
sect. 6. & Egidius num. 86. quia quamvis per-
cussio illa sit occasio, vt ex intemperantia, aut ex
laboro percussa, aut ex vento, corruptentibus vul-
nus, aut ex medicamine noxiō applicato, percus-
sus moriatur, est tamen occasio adeo remota, vt ob
eam non dicatur percussio occidisse, nec proximè
iuuasse ad mortem, sed tantum dicatur dedisse oc-
casione remota, & ex ea mortem fuisse origi-
natam. Nihilominus qui vulnus non letale inflixit
alici, dicitur occidisse partialiter, seu iuuasse ad
mortem, quando aliud ex se non letale ab alio in-
flatum superuenit, & ex utroque vulneratus mori-
ritur; inò quando superueniens est ex se letale, si
primum iuuauit ad cūsum moriendum; & ideo
vterque est irregularis, si uterque quando vul-
nauit, timuit posse inde mortem euenire.

Sayrus. Id tamen quod addunt Sayrus lib. 7. cap. 4. &
Auila. nempe cum esse ir-
regularē, qui præbet arma sciens, aut timens
esse ad iniuste occidendum, quamvis verum ex-
istimemus, quando ea præbet ex intentione homi-
cidij, quia tunc verè dicitur occidere iuuando ad
illud, inò id pertinet ad homicidium ex proposi-
to, quia assumūt medium vtile ad occisionem ex
intentione occisionis; id tamen difficile existimam-
us, quando ea præbet absque intentione homi-
cidij: quia tunc non dicitur occidere, nec ad id
iūuare, quia tunc tantum tribuit arma quibus occi-
dens posset bene & male vti absque intentione
mali vti, quod non pertinet ad homicidium abs-
que dicta intentione; quia ita est vtile ad homici-
dium, vt etiam sit vtile ad alia bona; & ad sum-
mum id tantum est peccatum scandali passuī, &
contra iustitiam secundariè, & non obligans ad
restitutionem damni.

DIFFICULTAS IX.

*Vtrum ob permissionem homicidij (¶ idem est de mutilatione) incurrit
Irregularitas.*

*C*onueniunt Doctores, non esse irregularē
causa, qui permittit seu non impedit homici-
dium, quando non tenetur impedit, vel quia non
potest impedit, aut quia, si potest, non potest
absque graui incommodo, vel aliter. Est ergo
difficultas, An sit irregularis, quando impedit te-
netur, quia potest, & absque graui incommodo,
& absque alio titulo excusante.

Non desunt, qui generaliter affirment, cum esse
irregularē, quamvis permittat, seu non impedit
absque dolo (id est, absque desiderio homicidij)
quia tunc permittenti seu non impediti homi-
cidium est voluntarium. Id tamen limitant Co-

uarruias 2. par. §. 1. num. 2. & Angelus v. *Homicidium* 1. num. 17. vt tantum sit verum, quando
non impedit ex dolo; Auila verò disp. 6. sect. 3. dub. 7. id limitat, vt tantum sit verum, quando
non impediens tenetur ex iustitia.

Antoninus verò 3. par. titul. 2. cap. 2. *Tableta v. Irregularitas.* 1. §. 2. & Valsquez in manu scripto, generaliter docent, non impeditiēt homicidium iniustum, non esse irregularē, etiamne
neatur ex iustitia, & quamvis ex dolo non impedit, & merito: quia etiam illi non impedit
moraliter & voluntariē in homicidium, &
sit causa moralis seu voluntaria homicidij, quod
non impedit; non tamen est causa positiva pain-
tē influens, nec opere aliquo, nec auxilio, nec
consilio: in Iure autem non fertur irregularitas,
nisi contra verē & positivē, homicidas falso,
consilio aut animatione, non contra non impedi-
entes homicidium. Quod etiam est verum,
quamvis occidens id efficiat ad vindicandam in-
iuriam, illatam non impediti, quamvis non con-
tradicent verbis ei qui occidit; quia etiam non
permittens seu non impediens non influit po-
nit.

DIFFICULTAS X.

*Vtrum ob homicidium necessarium, seu
in defensionem factum, incurrit
Irregularitas.*

*P*ost Clementinam *Sifuriosu. de Homicidio*,
conueniunt Doctores, cum, qui se inuadent
occidit pro defensione propriæ vita cum mo-
deramine inculpate turcæ (id est, quando occidi-
re inuadentem est necessarium ad defensionem
propriæ vita) non esse irregularē, vi confater-
d. Clementina, quia tunc licet occidit: quod est
verum, etiam inuadens sit furiosus & mente ca-
ptus, quia etiam tunc licet occidit. In *Tridemino*
verò less. 14. cap. 7. de *Reformatione*, vbi sup-
ponitur, ob homicidium factum in defensio-
nem propriæ vita, incurrit irregularitatem, in-
tum est sermo de homicidio in defensionem
ad ipsam non necessario, ac prouide grauer
culpabili.

Prædictam doctrinam veram existimamus,
quamvis occidens dederit occasionem alieni
ipsum inuadat, vt adulterando cum uxore inuad-
dentes, aut ei dicendo verbum contumeliosum,
vt contra Nauarrum lib. 5. Consiliorum, con-
silio 33. & contra alios docent Sotus 5. de Iusti-
tia, quæst. 1. art. 5. & Auila disp. 5. sect. 3. dub.
1. quia etiam tunc occidens licet occidit,
si nequit aliter se defendere: ob homicidium
autem licet à priuata persona factum non in-
currit irregularitas, vt optimè aduertit Co-
uarruias parte 3. §. vnico, & Suarez vbi in-
præ, & significatur in Iure, vt Suarez ex-
pendit.

Quam doctrinam etiam veram existimamus,
quamvis homicidium tantum sit in defensio-
nem propriorum bonorum temporalium, sine ho-
noris, sive diuitiarum magni momenti, aut vita
innocentis, vt contra Auilam dub. 4. & contra
Nauarrum docent Suarez disp. 46. sect. 2. quia licet sic, *Quid*
& 3. & Egidius disp. 18. dub. 9. quia licet sic, *Quid*

Couarrum.

Quod si ob homicidium factum in defensionem proprietorum bonorum magni momenti, non incurrit irregularitas, quia licitum est; multo minus incurrit, quando fit ne occidens mutiletur, aut aliter grauiter vulneretur, quia tunc non minus licet fit. In dicto vero Clementino tantum declaratur esse immune ab irregularitate homicidium factum in defensionem propriæ vita, quia id esse licitum, erat certum apud omnes.

Observandum est, ut benè Suarez & Aegidius, occidentem, qui non potuit euitare occisionem inuidentis iniuste, nisi fugiendo magno cum decoro (ut soleret esse secularibus non Ecclesiasticis, praesertim Nobilibus) non esse irregularem; quia tunc non tenerit cum tanto detimento proprio vitare mortem inuidentis, nisi quando inuasus dedit causam grauem inuasioni, ut quando adulterio aut verbis consumelia incitauit inuiditum ad inuasionem.

DIFFICULTAS XI.

De Irregularitate ex defectu lenitatis in Iudice, & in eius Officialibus.

Conueniunt Doctores, Iudicem proferentem sententiam sanguinis (id est mortis, aut mutilationis) & omnes ministros iustitiae ad eam publica auctoritate cooperantes, ut accusatorem, testimoniem, & Tabellionem, fieri irregulares sententiam executioni mandata, ut supponitur in can. 1. dist. 51. & in cap. 3. Ne Clerici vel Monachi, in 6. & in cap. 2. de Homicidio, in 6. quod etiam ex voto & proximi communi constat: & etiam omnes alios ministros ad executionem sententiae physice concurrentes, ut sunt lictores, & focium struentes ad comburendos viuos, ut deducitur ex dicto canone, & constat ex communi praxi & voto.

Illi tamen qui vendunt aut donant ligna ad viuos comburendos, & gladios, & funes, & alia instrumenta ad interficiendos delinquentes, non sunt irregulares, nec qui furcam erigit, ut aduertit Aegidius num. 92. nec famuli qui a Notario dictata scribunt; quia nullus ex predictis concurrit ad predicta iniuste, neque ut minister iustitiae. Quod etiam verum existimat de eo, qui donat aut vendit arma militi eunti ad bellum. Et idem docet Sayrus lib. 6. cap. 16. de famulo, qui attulit equum ministro iustitiae, afflociatio reum ad locum mortis; quia scilicet neuter ex dictis concurrit iniuste, neque ut minister publicus, seu iustitiae. Et ob eamdem rationem, qui sive voce, sive punione, sive percusione instigat iumentum quo interficiendus velutur, non fit irregularis, quamvis ex eo mors acceleretur, ut aduertit Henriquez lib. 14. cap. 12. num. 7. & quamvis id ex plena aduententia efficiat, quia tunc non concurrit ad accelerationem ut minister publicus iustitiae, sed ut priuata persona, & non iniuste; irregularitas autem ex homicidio non incurrit ob concursum ad illud, nisi aut factum a ministro publico, quamvis iniuste, aut factum a persona priuata iniuste. Et ob eamdem rationem de Confessario, & de quocumque alio consiliente penitentem, Iudicem, & quemlibet alium Officialem publicum, etiam executorem, ut concurvant, & citio, ad imperfectionem delinquentis, dicendum est non

esse irregularem, etiam si Confessarius neget illis absolutionem, quia non concurrunt quando tenentur; & multo minus fieri irregularem Praedicatorum exhortantem Iudices ut puniant delinquentes. Idem quoque dicendum est de quolibet alio idem consiliente, non ut aesse, & de quocumque alio priuatum non iuridice potente a Iudice ut occidat aliquem delinquentem: quod mihi interroganti respondit Valsquez. In dicto Valsquez.

enim can. 1. & in alijs iuribus, in quibus fit mentio dictæ irregularitatis, tantum est sermo de Iudicibus & alijs Officialibus concurrentibus ad occasionem aut mutilationem, ut publicis personis, & ministris iustitiae.

Id vero quod addit Aegidius num. 96. nempe testem praeterea Iudicis obligatum, aut graui metu coactum ad testificandum, non fieri irregularem, falsum est, ut optimè Auila disp. 5. sect. 2. Auila. dub. 12. quia absque fundamento sufficiente excipitur testis ab irregularitate in eis casibus, & etiam in alijs, in quibus iure naturali tenetur (quidquid in his dicat Auila) quia quamvis in omnibus praedictis casibus non reperitur in teste defectus lenitatis formaliter, quia id efficit obligatus aut coactus, reperitur tamen defectus lenitatis materialiter, & indecentia, ob rigorem per se & ex obiecto repertum in cooperatione ad mortem, intuitu cuius indecentia latet est dicta irregularitas: sicut etiam fieret irregularis Iudex sua sententia interficiens, aut mutilans, quamvis obligatus & coactus assumeret officium, & ferret sententiam.

Nihilominus accusator excusat ab irregularitate, quando accusat ob lassitudinem factam in propria persona, aut in proprijs bonis, si ante sententiam protestetur, se non accusare ad vindictam, ut deducitur ex dicto cap. 2. de Homicidio, in 6. Et idem est, ut aduertit Aegidius, quando accusator ob lassitudinem factam eis qui sunt ipsi commissi, aut ei sunt ita propinquui, ut eorum iniuria ad ipsum pertinere censetur, quales sunt parentes, filii, & fratres: quod etiam est verum, quamvis protestans in eo mentiatur, & vere velit vindictam & imperfectionem accusati, quia in iure ad excusationem tantum requirit protestatio, quæ non excusat in teste, nec in alijs Officialibus, quia in iure id tantum determinat pro accusatore.

Clericus tamen habens iurisdictionem temporalem, non fit irregularis ex eo quod constituit Iudicem pro causis seu criminibus capitalibus, siue in generis pro omnibus, siue in particulari pro aliquo, adhuc in individuo, quamvis sequatur mors, ut constat ex dicto c. 3. Et idem est, & multo verius, de Principe laico: quia Clerici quoad hoc non sunt magis exempti quam laici. Nec sunt irregulares Ecclesiastici, qui aliquem degradatum, aut hereticos condemnatum, tradunt brachio seculari, ut deducitur ex cap. Nom. 27. de Verborum significacione, ac proinde eorum Officiales multo minus sunt irregulares, quia multo minus cooperantur quam ipsi Iudices tradentes.

Observandum est, quod quamvis Iudex iniuste mutilans sit irregularis, non tamen Medicus aut Chirurgus, quamvis iuxta artem mutilat, & quamvis ex eo, aut ex alia curatione, præter intentionem euenerit mors, quamvis sit Clericus; quia irregularitas latet est pro Iudicibus, non pro Medicis aut Chirurgis, quamvis Clericis, etiam si Clericis in

in laceris constitutis prohibitum sit artem chirurgiae exercere adurendo vel incendo, in cap. *Sententiam sanguinis*. 9. Ne Clerici vel Monachi. Medicus tamen aut Chirurgus sit irregularis ex delicto, si culpabiliter culpa mortali ex imperitia, aut ex negligencia occidat positivè, aut multer.

DIFFICULTAS XII.

De Irregularitate ex defectu lenitatis in milite.

Conueniunt Doctores, eos, qui in bello iusto offensiō propria manū occidunt, aut mutilant, esse irregulares, ut supponitur in cap. *Peritio*. 20. de Homicidio; non verò eos qui propria manū id non efficiunt, quamvis pugnent, & sint Clerici, ut supponitur in codem cap. etiam Clericis prohibitum sit pugnare, ut constat ex 23. quæst. 8. can. 6. non tamen est illis prohibitum exhortari milites ad pugnandum, ob quod, etiam seculo effectu mortis, non sunt irregulares, ut supponitur in dicto cap. *Peritio*. quia id tantum est animare & exhortari milites, qui sunt publici ministri ad exequendas vindictam, quod non est cooperari ut instrumentum publicum, nec illicite cooperari ut personam priuatam.

Addidimus, *in bello offensiō*; quia in bello merè defensiō patria, ob interfectionem, adhuc factam à Clericis, propria manū, non incurrit irregularitas: imò in eo bello non est prohibitum Clericis pugnare, nec occidere, ut deducitur ex c. 2. de Immunitate Ecclesiārum.

Addidimus etiam, *in bello ins̄to*; quia in iniusto omnes pugnantes, aut animantes, aut exhortantes ad pugnam, quamvis non interficiant propria manū, sunt irregulares, si ex suo delicto sequatur mors aut mutilatio in aduersariis, quia verè cooperantur ad iniustum homicidium aut mutilationem. Et ob eamdem rationem sunt irregulares, qui conducent milites ad tale bellum, quidquid dicat Villadiego; & etiam qui custodiunt sarcinas, quia sic custodiendo expediunt milites qui interficiunt; non verò qui assistunt ob aliquam honestam causam, videlicet ut pacem componant, vel ut confessiones audiant, vel ut carent infirmos, etiam si ex eo per accidens animus militum augeatur.

DIFFICULTAS XIII.

De Irregularitate ex defectu Sacramenti.

Bigamia est nuptiarum seu matrimonij duplicitatio, quæ dicitur defectus Sacramenti; quia bigamus non perfectè representant Christum qui est vir viuus tantum Ecclesia. Est autem triple bigamia, alia vera, alia interpretativa, & alia similitudinaria; & ob quamlibet ex eis incurrit irregularitas, ut constabit ex dicendis.

Vera ergo bigamia contingit, quando quis validè contrahit matrimonium cum duabus: & hanc bigamiam inducere irregularitatem, constat ex toto tit. de Bigamia.

Bigamia verò interpretativa (quæ dicitur *interpretativa*, quia Iure ipso censetur defectus in matrimonio sufficiens ad inducendam irregularitatem) contingit. Primò, quando quis contrahit

cum priùs cognita carnaliter ab altero, ut constat ex can. *Curandum*. dīl. 34. vbi prædictus dicitur irregularis. Secundò contingit, quando Clericus cognoscit vxorem suam, postquam ipsa committit adulterium, ut constat ex can. *Si eius vivere*. ex can. *Si laici vivere*. dīl. 34. vbi decernitur irregularis, & etiam laicus cuius vxor reprehēta fuit in adulterio, aut fuit evidenter probata adulteria. Tertiò contingit, quando quis verum & validum contrahit matrimonium, & postea constitutus in facris contrahit secundum matrimonium, quia unus inuidiè, ut constat ex cap. *Nuper*. 4. de Bigamia, vbi decernitur irregularis, nisi quando secundum matrimonium est nullum defectu confessus seu intentionis, ut deducitur ex ipso contextu: quam irregularitatem committunt Doctores extendunt etiam ad laicum, sed ab aliis, expresso Iure, ob quod *Egidius* num. 101. sentit, quamvis inuidiè, laicum inuidiè contrahentem secundum matrimonium, non esse irregularis. Quanto contingit bigamia interpretativa, quando constitutus in facris contrahit matrimonium cum viuā, quamvis inuidiè, ut constat ex cap. *Vl̄m. de Bigamia*, vbi decernitur irregularis; quod non pari extendunt ad matrimonium inuidiū laicum vidua, aut cum non vidua corrupta, immixtiō tamen, ut aduertunt *Henriquez* lib. 12. c. 6. *Auila* dīl. 8. & *Egidius* dīl. 11. quia id nullum Iure exprimitur de laico.

Bigamia similitudinaria (qua non est vera, nec interpretativa) contingit, quando quis post viuū solemne castitatis contrahit matrimonium, quamvis cum virgine, ut constat ex can. *Quoq. 17. quæst. 1.* vbi decernitur irregularis. Dicitur *similitudinaria*, quia assimilatur verē, que constitutus ob duplex matrimonium, quia per viuū solemne castitatis quodammodo contrahit matrimonium (p̄ititiale cum Deo; huc autem bigamia & irregularitas tantum habet locum in religioso, & non in seculari faciis iniato, videntur *Suarez* dīl. 49. f. 6. & contra *Egidium* adiungunt non pauci; tum quia in dicto can. *Quoq. 17.* vbi inducitur, tantum est sermo de Religioso, tum etiam, quia alias superflue secularis in facris constitutis apposita est et irregularitas in dicto cap. *Nuper*. quando post viuū matrimonium validum ante ordinationem contrahit, post ordinationem contrahunt alii; quia non nullum matrimonium non est nec sacerdotium, nisi regularitatem, quia sufficeret contrahere post ordinationem; & etiam superflue apposita est et irregularitas in dicto cap. *Vl̄m.* quando post ordinationem contrahunt cum viuā; quia ad hanc irregularitatem ex bigamia similitudinaria sufficit contrahere cum virgine, ut pater in dicto can. *Quoq. 17.* Vtque tamen tam secularis in facris quam Religiosus, qui matrimonium contrahit, incurrit excommunicationem latam ipso factam in *Clementina* viuca, de *Confanguinit.* & affinitate.

Obseruandum est, nullum fieri bigamia & irregularē, ex eo quod contrahat matrimonium, nisi consummetur; nec ex eo quod contrahat eum ea quæ fuit altera nupta, nisi etiam fuerit cognita ab illo altero copula sufficiente ad consummationem, ut constat ex cap. *Debitum*, f. de Bigamia, ex alijs Iuribus in quibus fertur irregularitas ad consummationem autem matrimonij requiri, et intromissio feminis intra matricem feminam.

49 Quia verò irregularitas hæc incurrit ex eo, quod quis contrahat bis, aut contrahat semel cum corrupta ab altero, aut ex eo quod cognoverit propriam vxorem post adulterium ab ipsa commissum; ideo ad dispensationem pertendam non est necessarium explicare ter aut quater fuisse contractum, aut illud factum, vt aduertunt Aula & Aegidius; & quia hæc irregularitas non est ex delicto, sed ex defectu, ideo non excusat ab ea irregularitate, qui contrahit cum corrupta ab altero, nec qui propriam cognoscit post adulterium, quamus ignorat corruptionem & adulterium, quidquid dicat sà v. *Irregularitas ex bigamia.*

Incurrit autem hæc irregularitas, quamus causa bigamia sit ante Baptismum incepta, imò & completa, vt constat ex can. *Si quis viduam.* distinct. 34.

Obleruandum est, irregularitatem secularis in sacris, & Religiosi contrahentium supradicto modo, non esse ex defectu, sed ex delicto, vt indicatur in dictis cap. *Nuper.* & *Ultim.* de Bigamis, & ex se constat, & ideo ab ea poterunt excusari omnibus quibus actus, ob quem fertur, potest à mortali peccato excusari.

DIFFICULTAS XIV.

De Irregularitate ex defectu corporis.

50 Conueniunt Primo Doctores, eum, qui ad eò defectuosus est in corpore, aut est ad eò deformis, aut morbo ad eò fædo affectus, vt nequeat Ordines exercere, sive absolute, sive sine periculo abutendi, sive sine scandalo, seu nota, sive sine horrore aliorum, esse irregulari ad suscipiendos Ordines, & post ordinationem ad eum vsum, ad quem est ineptus, vel quem nequit securre, vel sine nota, vel sine horrore exercere, ita constat ex titulo de Corpore viatatis, & ex titulo de Clerico agrotante, & ex distinctionibus 36. & 55.

Prædicto autem modo defectuosus est irregularis ad omnes Ordines suscipiendos, & non tantum ad eum ad cuius vsum est defectuosus, vt contra Aegidium dub. 13. & contra Valentiam docent Toletus libro 1. cap. 63. & Aula disputatione 3. dub. 1. & deducunt ex can. *Illiteratos.* distinct. 36.

Vnde carens pollice est prædicto modo irregularis, quia absolute non potest celebrare, & qui habet digitos ad eò debiles, vt sine periculo nequeat Hostiam aut calicem eleuare; & qui caret oculo aliquo, aut nafo, aut est nimis gibbosus, quia nequeunt absque graui nota ministrare: & ob eamdem rationem qui caret visu sinistro, si nequit nisi turpiter ad Missale conuerti, & qui est nimis leprosus, quia iste nequit absque graui horrore ministrare.

Circa hermaphroditum conueniunt Doctores, eum, in quo præualet lexus feminicus, esse irregulari, quia credi potest ex Christi institutione esse incapacem characteris, sicut feminam; quia non est simpliciter vir, sed tantum secundum quid; & idem creditur de eo in quo eterque sexus censetur aequalis; quia est vir

secundum quid, sicut & femina secundum quid. Est tamen difficultas, An is, in quo præualet lexus virilis, qui creditur capax characteris, sit irregularis.

Henriquez lib. 14. c. 8. & Aula disp. 3. dub. 5. docent esse irregulari, ob monstruositatem. Toletus verò ubi suprà, & Turrecremata docent, non esse irregulari, & merito, quia ex nullo iure ducitur. Quod autem sit monstruosus, non obstat; quia quamus sit talis, & publicè notus, potest absque graui nota ministrare, sicut potest eunuchus à natura, & qui in pede habet sex digitos.

Conueniunt Secundò Doctores, priuatum testiculis & virilibus (quamus ea non deferas secū) & quacumque alia parte corporis, adhuc membro, non esse irregulari, si alius defectus non impedit vsum Ordinis, aut securitatem in eo, nec afferat notabilem deformitatem, vt constat ex cap. 3. 5. & 7. de Corpore viatatis, & ex aliis Iuribus.

Quod est verum, vt aduertit Aegidius nu. 108. *Aegidius.* licet quis patiatur eos defectus sua culpa a Iudice, aut à marito vxoris cum qua inuenitur, aut aliter; secū est quando quis virilia, aut testiculos, aut membrum sibi abscindit, aut propria sponte sibi abscindit, aut permittit, vt constat ex canone vndecimo, distinct. 55. imò & qui partem notabilem digiti aut alicuius membra sibi abscindit, aut sibi abscindit, aut permittit, vt contra Sotum 5. de Iustitia questione 2. artic. 1. docent communiter Doctores, & constat ex canonibus quinto & vndecimo, distinct. 55.

Conueniunt Tertiò, eum, cui deficit aetas à Iure requisita, non posse ordinari, vt patet, nec posse Ordinem ante eam atrarem, quamus bona fide suscepimus, exercere, quia suscepito Ordinem in ea aetate prohibetur, vt exactè & decenter exercantur; ac proinde etiam exercitum prohibetur, & generaliter eo ipso quod alicui ob aliquem defectum, aut crimen prohibutum est aliquem Ordinem aut aliquos suscipere, etiam ei prohibutum cum Ordinem aut eos exercere (nisi quando in Iure oppositum significatur) quia Ordinis suscepio prohibetur ob ipsius Ordinis vsum seu exercitum.

DIFFICULTAS XV.

Utrum qui fuit à dæmoni arreptus, aut in furiam incidit, sit irregularis.

51 Conueniunt Doctores, eum qui semel fuit à dæmoni arreptus, aut in furiam incidit ex cerebri indispositione, num quam posse ordinari, etiamsi liberetur, vt constat ex canonibus tertio, quarto, & quinto, distinct. 33. secū est de phrenetico aut furioso ex vi morbi, aut vulneris, aut iræ, transuentum, quia isti statim ac desunt esse tales, nullatenus sunt irregularis, vt aduertit Aula disputatione 3. dub. 4. & Aegidius dub. 13. *Aula.* imò nec qui morbo caduco laborat, quando presentis accidentis quo impeditur vsum Ordinis, quia tunc morbus iste non expedit periculo abutendi Ordine.

Quod si quis post ordinationem à dæmoni arripiatur, nequit ministrare, nisi sit omnino liber,

H h &c

et post unum annum discretione Episcopi inuenitus sit liber, ut decernitur in can. 3. distinct. 33. Qui vero post ordinacionem incidit in furiam ex cerebri indispositione, aut in morbum caducum, poterit ministriare, si possit absque periculo cadendi: immo quamvis sit aliquod periculum, si raro cadat, & non euomat spumas, poterit, adiuncto socio qui possit Missam perficere, si forte post consecrationem inceptam corripiatur morbo.

DIFFICULTAS XVI.

Vtrum illegitimus sit irregularis.

Conueniunt Doctores, illegitimum esse irregularis, nisi sit Religiosus, quia tunc potest ordinari, sed non promoueri ad Praelaturam, ut quoad omnia haec constat ex cap. 1. de Filiis Presbyterorum. Quod verum est, ut contra Castro docent communiter Doctores, quamvis id sit occultum, ut deducitur ex c. *Nisi cum pridem. 10.* de Renuntiatione.

56 Dicitur autem illegitimus, qui procreatus est ex parentibus inter quos non erat matrimonium validum. Excipitur procreatus ex parentibus inter quos matrimonium fuit nullum ob aliquod impedimentum, quod fuit bona fide saltem vnius contractum, & in facie Ecclesiae, qui est legitimus, ut constat ex cap. *Cum inter. 2. & ex c. Ex tenore. 14.* Qui filii sint legitimi: & qui natus fuit illegitimus, legitimatur, si subsequatur matrimonium inter eius parentes, inter quos non erat impedimentum dirimens quando concepiente, ut constat ex cap. *Tanta. 6.* Qui filii sint legitimi. Irregularitas haec ex illegitimatione proueniens, diciatur irregularitas ex defectu natalium.

Est tamen difficultas, *An in dubio, an quis sit illegitimus, censeri debeat irregularis.*

Auila. *Agidius.* 57 Conveniunt Doctores, obligatos ad ratiocinio non posse ordinari ante defensionem officii & ante rationem redditam, ut constat ex c. *verso de Obligatis ad ratiocinio, & ex can. 3. dist. 3.* Dicuntur autem obligati ad ratiocinio, qui continent officium publicum secularium, vel administrationem publicam rerum secularium, ut iudicis, Tabelliones, depositarii publici, notares, curatores, & procuratores, qui tenentur rationem reddere vel actionum quas fecerunt, vel rerum quae administrarunt, qui dicuntur Curiales, & sub nomine prohibentur ordinari can. 2. & 3. distinct. 51.

Excipiunt Toletus libro 1. cap. 60. & plures alii, ut ordinari posset deferto officio ante ultimum redditum, & qui exercerunt administrationem circa personam priuatum, ut tutori, nisi ei obiciatur coram Iudice fratre, seu dolo. In merito tamen eos excipiunt, ut aduerterunt *Sententia disputatione 51. sect. 3.* quia in dicto capitulo, ut ordinari possint, utrumque requirunt distincte in quocumque officio, ex quo omnes obligatio redditii rationem, ut pater ex ipso contextu in quo ponitur exemplum in utroque curatore.

Practici tamen post defensionem officii & rationem redditam possunt ordinari ante solutionem debiti pecuniarum relieti ex officio; quia solitus nullius requiritur.

Addidimus, officium secularium, vel administrationem rerum secularium; quia iudices & officiales Episcoporum, & administratores rerum Ecclesiasticarum, immo rerum piarum, quamvis secularium, ut sunt res personarum ministerialium, ordinari possunt, in quo Doctores conueniunt, & deducuntur ex can. ultimo, distinct. 86. & ex can. distinct. 88.

Vt tamen receptum est, Consiliorum Regum in tribunibus ad iudicandas causas civiles possunt Ordines promoueri, & promotoe idem officia exercere.

Vtrum seruus seu mancipium sit irregularis.

Conveniunt Doctores, seruos seu mancipia non posse ordinari ante manumissionem, ut constat ex distinct. 54 & ex tit. de Seruis non ordinandis. Si tamen seruus ante manumissionem ordinetur domino sciente, & non contradicente, statim sit liber, ut constat ex can. *Si seruus.*

61 **C**onueniunt Primo Doctores, neophyti (id est recenter baptizatos in adulta aetate) non posse ordinari, ut deducitur ex can. 1. & 2. dist. 48. & ex can. *Neophytus*. distinct. 61. quod est verum etiam quod Ordines minores, ut contra Toleatum libro 1. cap. 64. & contra alios aduentunt Aula disputatione 4. dub. 4. Suarez & alij, & deducitur ex dicto can. *Neophytus*. Dicitur autem adultus recenter baptizatus (& consequenter neophytus) ille, post cuius conversionem nondum sunt transacti decem anni; quia iste talis non potest dici conuersus ante multum tempus, sed recenter: potest tamen neophytus, adhuc neophytus, id est intra decem annos, ordinari, si post aliquod tempus sui Baptismi ita profecit in fide & in moribus, ut arbitrio Episcopi si quasi veteranus Christianus, ut significat Toleatus, & deducitur ex dicto can. *Neophytus*. Post decem verò annos à suo Baptismo definit esse irregularis, sicut definit esse neophytus.

62 Conueniunt Secundò illiteratos seu ignorantes non posse ordinari, ut constat ex can. *Illiteratos*. dist. 36. & ex cap. *Cum in cunctis*. 7. de Electione, & ex cap. *Yl. de Tempor.* ordinat. in 6. & consequenter semel ordinatos, quamvis bona fide, non posse Ordines exercere, quia prohibentur ordinari ob exercitum seu usum Ordinum, quem illiterati non possunt decenter efficere. Quæ autem scientia ad primam tonsuram & ad quemlibet Ordinem prærequiratur, traditur in Tridentino sessione 23. cap. 4. & 13. & 14. de Reformatione.

Conueniunt Tertiò, ob penitentiam solemnem incurri irregularitatem, ut constat ex can. *Placuit*, & ex c. *Quicunque*. dist. 50. & ex can. *Paniemtes*. dist. 55. & ex can. *Infames*. causa 6. Quia tamen penitentia hæc iam non est in usu, ideo irregularitas hæc iam non habet locum.

63 **C**onueniunt Primo Doctores, in rigore per Baptismum nullam tolli irregularitatē, quia ante Baptismum nulla incurritur (quamvis ante ipsum sit defectus, & committantur crimina ob quæ fertur irregularitas contra baptizatos) quia irregularitas est impedimentum Ecclesiasticum, quod nondum baptizatos non afficit, cùm non sint Ecclesia subiecti.

Nihilominus qui ante Baptismum contraxit defectum aliquem, ob quem imposita est baptizatis irregularitas, ut defectum Sacramenti, aut lenitatis, aut infamiam Iure ipso annexam officio, aut punitioni publicæ, si talis defectus post Baptismū perfeuererit, sit statim post Baptismū irregularis, cùm post Baptismū habeat talem defectum, & iam sit capax irregularitatis, quod di bigamo definitū est in can. *Si quis viduam*. dist. 34. Et ob eamdem rationem Iudex, aut miles, qui ante Baptismū contraxit defectū lenitatis occidendo aut mutilando, sicut post Baptismū irregularis, ut cōtra Sayru 1.7. c. 13. & contra Aulā dist. 10. du. 2. docent Villadiego c. 1. verl. *Deinde quaro.* & alij; quia scilicet post Baptismū perfeuerat defectus lenitatis.

64 Qui verò ante Baptismū commisit delictum,

ob quod lata est irregularitas, non sit irregularis post Baptismum, quod de homicida iniusto supponitur in can. *Si quis viduam*. dist. 50. & generaliter de omni delinquentे in can. *Si quis viduam*. dist. 34. & satis congruenter, quia ut in hoc canone dicitur, in Baptismo omnino dimittuntur delicta. Excipimus tamen delicta ob quæ fertur irregularitas non ob ipsa criminis secundum se, sed ob ipsam infamiam eis Iure annexam (quale est etiā lœla Maiestatis) quia eis delinquens sit irregularis, quia post Baptismum manet affectus infamia Iuris ob quam lata est irregularitas, & non ob ea criminis secundum se. Quam exceptionem Suarez dist. 48. sec. 2. extendit irregularitatem, *Suarez.* ortam ex infamia Iure annexa officio & punitioni, quando non baptizatus eam infamiam contraxit degens inter Christianos Iure Christianorum, non quando eam contraxit degens inter non baptizatos eorum Iure, quia infamia hæc pro nihilo sit habēda.

65 Conueniunt Secundò Doctores, professione solemni, aut alio equivalente (ut emissione trium votorum simplicium in Societate Iesu post biennium) quo quis verè efficitur Religiosus, tolli irregularitatem prouenientem ex defectu natalium, seu ex illegitimatione, non quoad Pralaturam, sed quoad Ordines, ut constat ex c. 1. de Filiis Prelbyterorum, quod Sotus dist. 25. q. 1. ar. 3. & alij ex consuetudine extendunt ad omnem irregularitatem, excepta homicidij voluntarij, & bigamia, sed absque sufficiente fundamento, & idē communiter Doctores oppositum tenent. Verum est, statu Religioso faciliorem effici dispensationem cuiuscumque irregularitatis, ut deducitur ex cap. 2. Qui Clerici vel voquent.

Conueniunt Tertiò, omnem irregularitatem tolli dispensatione superioris, quam summis Pontifex potest absque dubio concedere, quia omnis introducta est Iure tantum Ecclesiastico, in eo autem omni Pontifex dispensare potest.

Episcopis autem in Tridentino sess. 24. c. 6. de *Reformatione*, conceditur, ut possint dispensare in omnibus irregularitatibus prouenientibus ex delicto occulto, excepta proueniente ex homicidio voluntario directe, seu ex proposito, & exceptis iam deductis ad forum contentiosum: quod non nulli extendunt ad irregularitatem prouenientem ex defectu occulto natalium, quia prouenit ex delicto occulto parentum; sed absque fundamento, quia non prouenit nisi ex puro defectu; quia quāuis parentes filium illegitimum sine peccato in amentia generarent, etiam fieret irregularis.

66 Potest ergo Episcopus dispensare in irregularitate proueniente ex mutilatione occulta, quamvis ex proposito facta, ut declaravit Congregatio Cardinalium, quia mutilatio distincta est ab *homicidio*; & etiam in irregularitate proueniente ex homicidio casuali: cœlatur tamen casuale non tantum quod est indirecte commissum, sed etiam quod est commissum directe excedendo moderamen inculpata tutela, & etiam quod est commissum ex subita ira, quamvis directe & plenè voluntarij; & tale etiam quod dispensatione reputant nonnulli homicidium factū legitima auctoritate, sed absque fundamento; quia istud non prouenit ex delicto. In irregularitate tamen ex hoc homicidio proueniente dispensare possunt, qui habent privilium dispensandi in omni irregularitate, excepta ea quæ oriuntur ex bigamia, &

67 ea quæ oritur ex homicidio voluntario; quia per istud homicidium intelligitur homicidium iniustum. Potest quoq; Episcopus dispensare cum illegitimo ad minores Ordines, & ad beneficium simplex, cui non sit annexus Ordo sacer, vt constat ex cap. 1. de Filiis Presbyterorum.

Aula.

Trident.

Henriquez.
Aula.

68

Nomine autem Episcopi, vt adiutavit Aula dis-
put. 10. dub. 5. etiam intelliguntur Abbates aut
Priores, qui in diœcesi aliqua habent iurisdictionem
Episcopalem; quia absolutio & dispensa-
tio de quibus loquitur Tridentinum, pertinens ad
potestatem iurisdictionis, quam habent prædicti;
& non intelliguntur Pratali Religionum erga suos
subditos, nec eo indigent, quia habent specialia
privilegia ad id.

Et nomine delicti occulti in dicto decreto, vt
docent Henriquez lib. 14. c. vlt. & Aula disp. 10.
dub. 6. intelligunt id quod distinguitur à publico;
ac proinde occultum in eo dicitur, quod quamvis
sit probabile per testes, non tamen est publicum,
quia nec est notorium, nec manifestum, nec famo-
sum; quia quando non est publicum, cestat scand-
alum, quod dicta limitatione vitare intendit Tri-
dentinum. Notorium dicitur, quod est notum aut
confessione rei in iudicio, aut sententia Iudicis ir-
reucabili, aut evidenter facti, quia evidens est ma-
iori parti vicinia aut communis, in qua ad
minus habitant decem. Manifestum dicitur, de
quo est fama in maiori parte vicinia aut communis,
orta à scientibus. Famosum vero, quando est fama in maiori parte dictæ communis,
orta non ex scientia, sed ex iudicis & præsum-
ptionibus.

Et nomine irregularitatis deducit ad forum
contentiosum, in qua nequit Episcopus dispensa-
re, intelligitur illa, super qua aut super cuius delicto
trahitur quis ad tribunal, quoque absoluta-
tur ab instantia. Addit autem Aula dub. 7. Epi-
scopum posse dispensare in irregularitate, postquam
iudicium est finitum, & delictum puniunt, licet
iam ob id supponatur delictum notorium, & me-
ritum; quia tunc dispensatione irregularitatis non
turbatur tribunal Iudicis, quod vitare intendit
Tridentinum dicta exceptione.

Observandum est, non eo ipso quod in Bulla
Cruciatæ, aut in Jubileis, aut in aliis priuilegiis

conceditur facultas absoluendi à quibusvis cen-
sulis, & penis, & sententiis, concedi facultatem
tollendi irregularitatem, non solum eam quæ con-
trahitur ex defectu (in quo omnes conueniunt)
sed neque eam, quæ contrahitur ex delito, vt con-
tra Cordubam in Summa q. 28. & contra alios ad-
uertunt Henriquez libro 14. cap. 17. & Villad. cap. 5.
vtlum. tum quia irregularitas, cum non sit inge-
men seu vinculum potestatis, seu potius qualis im-
potentia, non tam auctoritatem solutione seu absolu-
tione, ad quam tantum conceditur facultas in dictis
privilegiis, quam dispensatione: tum etiam quia
irregularitas, etiam quæ prouenit ex delito, non
est censura, nec pena, vt diximus Diffic. 1. ne
sententia, quia solo Iure inducitur seu fertur, &
non verâ sententia.

Tandem irregularitas cessare potest ablique dis-
pensatione, & ablique ablatione, solo lapsu tem-
oris, cestante causa ob quam incuria est, vt irreg-
ularitas ex infamia facti, que cestat mutationem
aut loci, & etiam irregularitas ex infamia loci, si
hac per sententiam aut alter euaneat, & irreg-
ularitas ex defectu corporis, & ex mortuo, que cum
cestat cestante eo defectu & ex morbo (excepta
qua prouenit ex morbo caduco, & ex fune, non
de dispositionis organorum, ob peculiares dis-
positiones Iuris in can. 3. 4. & 5. dicitur), & irreg-
ularitas ex feruitute, & irregularitas ex obliga-
tione ad ratiocinatio, que etiam cestant cellationem
feruitute & dicta obligatione; & irregularitas pro-
veniens ex eo quod sit quis recenter baptizatus, ob
lapsu decem annorum, quo definiri etiam re-
ter baptizatus, & sic de aliis.

Illa vero irregularitas non cestant solo lapsu
temporis, sed tolluntur, & non ablique dis-
pensatione, quorum causæ non cestant ut irregulare
que incuruntur, aut ex eo quod quis committit
aliquid crimen, v.g. homicidium, vel heresim, vel
reiterationem Baptismi, vel exercitum Ordinis
statu censura, aut ex eo quod occidit vel mordit
auctoritate publica, vel fuit bigamus, & sic de aliis.

INDEX